ഗ്രാമീണ-നാഗരിക സമൂഹങ്ങളിലെ സാമൂഹികമാറ്റവും സാമൂഹികക്രമവും

2

SOCIAL CHANGE AND SOCIAL ORDER IN RURAL AND URBAN SOCIETY

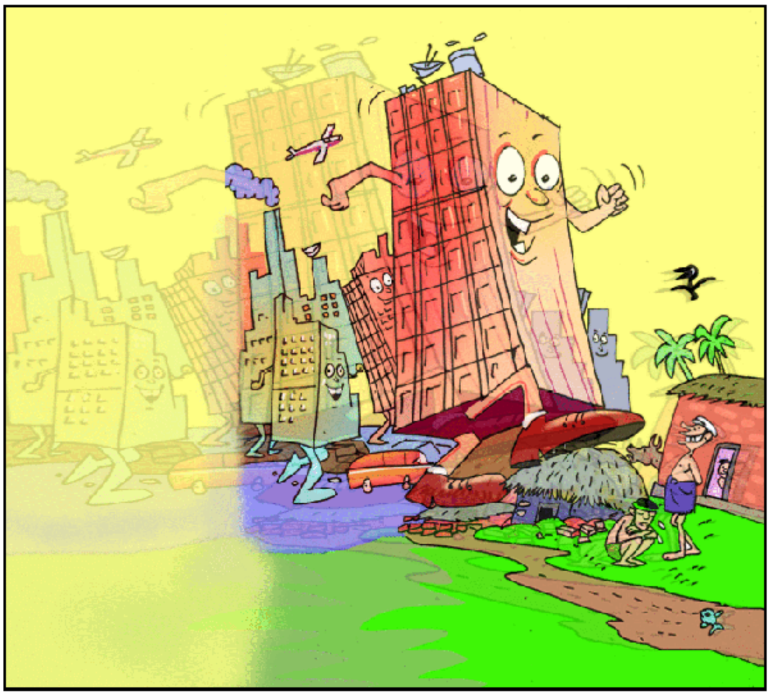

C6B9B2

സമൂഹത്തിൽ മാറ്റമില്ലാത്തതായി മാറ്റം മാത്രമേയുള്ളൂ. ആധുനികസമൂഹത്തിന്റെ ശാശ്വതസവിശേഷതയാണ് തുടർച്ചയായ മാറ്റങ്ങൾ. പതിനേഴാം നൂറ്റാണ്ടിനും പത്തൊമ്പതാം നൂറ്റാണ്ടിനും മധ്യേ പാശ്ചാത്യ-യൂറോപ്യൻ സമൂഹങ്ങളിൽ ദ്രുതഗതിയിലുള്ള മാറ്റങ്ങൾ സമൂഹശാസ്ത്രത്തിന്റെ ഉത്ഭവത്തിന് കാരണമായി.

ആധുനികസമൂഹത്തിന്റെ സ്പഷ്ടവും സാധാരണവുമായൊരു വസ്തുതയാണ് സാമൂഹികമാറ്റം. സാമൂഹികമാറ്റം താരതമ്യേന പുതിയതും അടുത്ത കാലത്തു സംഭവിച്ചതുമാണ്. ഏകദേശം അഞ്ചുലക്ഷം വർഷങ്ങൾക്കുമുമ്പാണ് മനുഷ്യജീവിതം ആരംഭിച്ചത് എന്നു കണക്കാക്കുന്നു. എന്നാൽ പരിഷ്കൃതസമൂഹമായി മാറിയത് 6000 വർഷങ്ങൾക്കുമുമ്പു മാത്രമാണ്. കഴിഞ്ഞ 400 വർഷങ്ങൾക്കിടയിലാണ് മാറ്റങ്ങളുടെ വേഗം വർധിച്ചത്. ഇതിൽ അവസാന 100 വർഷത്തിലാണ് ദ്രുതഗതിയിലുള്ള മാറ്റങ്ങൾ സംഭവിക്കുന്നത്. അവസാനവർഷങ്ങളിലാണ് മാറ്റത്തിന്റെ വേഗം കൂടിയത്. അവസാന 50 വർഷങ്ങളിൽ ആദ്യ 30 വർഷത്തേക്കാൾ മാറ്റം സംഭവിച്ചത് പിന്നീടുവന്ന 20 വർഷങ്ങളിലാണ്.

മാനവചരിത്രത്തിന്റെ ഘടികാരം

ഏകദേശം അഞ്ചുലക്ഷം വർഷത്തോളമായി മനുഷ്യൻ ഭൂമിയിൽ നിലനിൽക്കുന്നു. മനുഷ്യരുടെ സ്ഥിരതാമസത്തിന് കാരണമായ കൃഷിയാരംഭിച്ചത് 12000 വർഷങ്ങൾക്കുമുമ്പു മാത്രമാണ്. പരിഷ്കൃത സമൂഹമായി മാറിയത് 6000 വർഷങ്ങൾക്കുമുമ്പാണ്. മനുഷ്യവംശത്തിന്റെ നിലനിൽപ്പിന്റെ കാലഘട്ടത്തെ ഒരു ദിവസമായി കണക്കാക്കുകയാണെങ്കിൽ കൃഷി നിലവിൽ വന്നത് 11.56 pm-നും പരിഷ്കൃതസമൂഹം നിലവിൽ വന്നത് 11.57-നുമാണ്. ആധുനികസമൂഹത്തിന്റെ വികാസം സംഭവിച്ചത് 11.59-നുശേഷം 30 നിമിഷങ്ങൾ കഴിഞ്ഞാണ്. അതായത് ഏറ്റവും കൂടുതൽ മാറ്റങ്ങൾ ഉണ്ടായത് അവസാനത്തെ മുപ്പതു നിമിഷങ്ങളിലാണെന്നു കാണാം.

(Anthony Giddens: 2004, Sociology 4th edition, p 40)

രക്ഷിതാക്കളോടും മറ്റു മുതിർന്നവരോടും സംസാരിച്ച് അവരുടെ ചെറുപ്പകാലത്ത് ഇല്ലാത്തതും ഇപ്പോൾ ഉള്ളതുമായ വസ്തുക്കളുടെ പട്ടിക തയാറാക്കുക. ഉദാഹരണത്തിന് ടി.വി, പ്ലാസ്റ്റിക് ബക്കറ്റ്, പ്ലാസ്റ്റിക് ബാഗിലെ പാൽ, മൊബൈൽ ഫോൺ.

സാമൂഹികമാറ്റം (Social Change)

സാമ്പത്തിക-രാഷ്ട്രീയമാറ്റങ്ങളെ മാത്രമല്ല, സമൂഹത്തിലുണ്ടാകുന്ന ഏതൊരു മാറ്റത്തെയും സൂചിപ്പിക്കുന്ന ഒരു പൊതുപദമാണ് സാമൂഹികമാറ്റം. ഈ പദം കൂടുതൽ കൃത്യതയോടെ സാമൂഹികസിദ്ധാന്തങ്ങൾക്കു യോജിച്ച രീതിയിൽ മാറ്റിയെടുക്കുന്നതിൽ സമൂഹശാസ്ത്രം കഠിനാധ്വാനം ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. സാമൂഹികമാറ്റം ഏറ്റവും അടിസ്ഥാനതലത്തിൽ സൂചിപ്പിക്കുന്നത് പ്രബലമായ മാറ്റങ്ങളെയാണ്. ഒരു നിശ്ചിത കാലഘട്ടത്തിൽ ഒരു വസ്തുവിന്റെ അടിസ്ഥാനപരമായ ഘടനയെ അല്ലെങ്കിൽ സാഹചര്യത്തെ രൂപാന്തരപ്പെടുത്തുന്ന മാറ്റങ്ങളാണത് (Giddens 2005:42). അതായത് എല്ലാ മാറ്റങ്ങളും സാമൂഹികമാറ്റമല്ല. അടിസ്ഥാനപരമായ പരിവർത്തനങ്ങൾ കൊണ്ടുവരുന്ന വലിയ മാറ്റങ്ങളെയാണ് സാമൂഹികമാറ്റമായി കണക്കാക്കുന്നത്. മാറ്റത്തിന്റെ വലുപ്പം അളക്കുന്നത് അത് എത്രമാത്രം മാറ്റം കൊണ്ടുവന്നു എന്നതിനെമാത്രം കണക്കാക്കിയല്ല. അഥവാ മാറ്റത്തിന്റെ തോത് സമൂഹത്തിലെ ഒരു വിഭാഗത്തെ എത്രകണ്ട് സ്വാധീനിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നുകൂടി പരിഗണിക്കുന്നു. മറ്റൊരർഥത്തിൽ, മാറ്റങ്ങൾ തീവ്രവും വ്യാപകവുമായിരിക്കണം. സമൂഹത്തിലെ വലിയൊരു മേഖലയെ അത് സ്വാധീനിക്കുമ്പോൾ മാത്രമാണ് സാമൂഹികമാറ്റമായി കണക്കാക്കുന്നത്.

ഇത്തരം വിശദീകരണങ്ങൾ നിലനിൽക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും സാമൂഹികമാറ്റം എന്ന പദത്തിന് ഒരു വിശാല അർഥമുണ്ട്. സാധാരണയായി സാമൂഹികമാറ്റത്തെ വേർതിരിക്കുന്നത് അതിന്റെ സ്വഭാവം, സമൂഹത്തിലുള്ള സ്വാധീനം, മാറ്റത്തിന്റെ വേഗം എന്നിവയെ അടിസ്ഥാനമാക്കിയാണ്.

ഉദാഹരണത്തിന്, ദീർഘകാലംകൊണ്ടുണ്ടാകുന്നതും സാവധാനത്തിൽ സംഭവിക്കുന്നതുമായ മാറ്റത്തെയാണ് പരിണാമം (Evolution) എന്നു പറയുന്നത്. ജീവവർഗങ്ങളുടെ ഉൽപ്പത്തിയെക്കുറിച്ചുള്ള ചാൾസ് ഡാർവിന്റെ സിദ്ധാന്തത്തോടെയാണ് പരിണാമം എന്ന പദം പ്രസിദ്ധമായത്. ജീവജാലങ്ങൾ ചുറ്റുപാടുകളുമായി ഇണങ്ങി സാവധാനം മാറ്റങ്ങളുണ്ടാകുന്നുവെന്ന് ഡാർവിൻ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചു. അർഹതയുള്ളവരുടെ അതിജീവനത്തിന് (Survival of the fittest) ഡാർവിന്റെ സിദ്ധാന്തം കൂടുതൽ ഊന്നൽ നൽകി. തങ്ങളുടെ പരിസ്ഥിതിയുമായി നന്നായി ഇണങ്ങിച്ചേരുന്ന ജീവരൂപങ്ങൾ അതിജീവിക്കുമെന്നും അല്ലാത്തവ കാലക്രമത്തിൽ നശിച്ചുപോകുമെന്നുമാണ് ഇതിന്റെ

അർഥം. മനുഷ്യൻ കടലിലെ ജീവരൂപങ്ങളിൽ നിന്ന് (വ്യത്യസ്ത മത്സ്യങ്ങൾ) പരിണാമ പ്രക്രിയയുടെ പലഘട്ടങ്ങളിലൂടെ കടന്ന് കരയിലെ സസ്തനികളായും കുരങ്ങുകളായും ചിമ്പാൻസികളായും അവസാനകണ്ണികളായ ഹോമോസാപിയൻ അഥവാ മനുഷ്യ രൂപങ്ങളായും പരിണമിക്കുന്നതുവരെ ഈ പ്രക്രിയ നീണ്ടുനിന്നു. ഡാർവിന്റെ പരിണാമസിദ്ധാന്തം പ്രകൃതിയിലെ പരിണാമപ്രക്രിയ കളെയാണ് പരാമർശിക്കുന്നത്. ഇത് സാമൂഹികസാഹചര്യങ്ങളിലേക്ക് അനുരൂപീകരണം സംഭവിച്ചാണ് 'സാമൂഹിക ഡാർവനിസം' (Social Darwinism) ഉരുത്തിരിഞ്ഞത്. പരിണാമപരമായ മാറ്റങ്ങളുമായി താരതമ്യം ചെയ്യുമ്പോൾ വേഗത്തിലും പെട്ടെന്നും ഉണ്ടാകുന്ന മാറ്റങ്ങളാണ് 'വിപ്ലവങ്ങൾ' (Revolution). ഇത് പ്രധാനമായും രാഷ്ട്രീയപശ്ചാത്തലത്തിലാണ് ഉപയോഗിക്കുന്നത്. ഭരണ വർഗത്തെ എതിരാളികൾ അട്ടിമറിച്ച് സമൂഹത്തിലെ അധികാരഘടനയിൽ അതിവേഗത്തിൽ നടത്തുന്ന മാറ്റങ്ങളാണിത്. ഫ്രഞ്ച് വിപ്ലവം (1789–93), റഷ്യൻവിപ്ലവം (1917) എന്നിവ ഉദാഹരണങ്ങളാണ്. എന്നാൽ സമൂഹത്തിലെ തീവ്രവും പെട്ടെന്നുള്ളതും സമ്പൂർണവുമായ പരിവർത്തനങ്ങൾ സൃഷ്ടിച്ച വ്യാവസായിക വിപ്ലവം (Industrial Revolution), വാർത്താ വിനിമയവിപ്ലവം (Telecommunication Revolution) തുടങ്ങിയവയെക്കൂടി സൂചിപ്പിക്കാനും ഈ പദം ഉപയോഗിക്കുന്നു.

ഫ്രഞ്ച് വിപ്ലവം, വ്യാവസായിക വിപ്ലവം എന്നിവയെക്കുറിച്ചു നാം മനസ്സിലാക്കി. ഈ രണ്ടു വിപ്ലവങ്ങളും സമൂഹത്തിൽ കൊണ്ടുവന്ന മാറ്റങ്ങളെന്തെല്ലാം? ഇവ സാമൂഹികമാറ്റങ്ങളാണോ? ഈ മാറ്റങ്ങളെ വിപ്ലവമെന്നു വിളിക്കാമോ? ഈ പുസ്തകത്തിൽ പ്രതിപാദിക്കുന്ന മറ്റു മാറ്റങ്ങൾ കണ്ടെത്തുക.

സാമൂഹികഘടനയിലും ആശയങ്ങൾ, വിശ്വാസങ്ങൾ, മൂല്യങ്ങൾ എന്നിവയെ സ്വാധീനിക്കുന്ന മാറ്റങ്ങളുണ്ട്. സമൂഹത്തിന്റെ ഘടനയിലുണ്ടാകുന്ന പരിവർത്തനങ്ങളെയാണ് ഘടനാപരമായ മാറ്റങ്ങൾ എന്നു പറയുന്നത്. ഇത് സമൂഹത്തിലെ സ്ഥാപനങ്ങളിലും അവയെ നിയന്ത്രിക്കുന്ന ചട്ടങ്ങളിലും മാറ്റങ്ങളുണ്ടാക്കുന്നു. ഉദാഹരണത്തിന്, കടലാസുപണത്തിന്റെ (Paper money) ആവിർഭാവം സാമ്പത്തികവിപണികളിലും (Economic Market) ഇടപാടുകളിലും ഘടനാപരമായ മാറ്റമുണ്ടാക്കി. ഇത്തരം മാറ്റം വരുന്നതിനുമുമ്പ് വിലപിടിപ്പുള്ള സ്വർണനാണയങ്ങളും വെള്ളിനാണയങ്ങളുമാണ് കറൻസിയായി ഉപയോഗിച്ചിരുന്നത്. നാണയത്തിന്റെ മൂല്യം അതിൽ അടങ്ങിയിട്ടുള്ള സ്വർണത്തിന്റെയും വെള്ളിയുടെയും മൂല്യവുമായി ബന്ധപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ കടലാസുപണത്തിന്റെ മൂല്യത്തിന് അത് അച്ചടിച്ചിട്ടുള്ള കടലാസിന്റെ മൂല്യവുമായോ അല്ലെങ്കിൽ അതിന്റെ അച്ചടിച്ചെലവുമായോ ഒരു ബന്ധവുമില്ല. സാധനങ്ങളുടെയും സേവനങ്ങളുടെയും കൈമാറ്റത്തിന് സുഖകരമായ ഒരു മാധ്യമം വിലപിടിച്ചതാകണമെന്നില്ലെന്ന ആശയമാണ് കടലാസുപണത്തിനു പിന്നിലുള്ളത്. വിശ്വാസ്യത നിലനിൽക്കുന്നിടത്തോളം ഇതു നിലനിൽക്കും. വിപണിക്ക് അടിസ്ഥാനമായതും ബാങ്കിങ്, ധനകാര്യം എന്നിവയുടെ ഘടന മാറുന്നതിനും അതു കാരണമായി. ഇതു സാമ്പത്തികജീവിതത്തിലും മാറ്റമുണ്ടാക്കി.

മൂല്യങ്ങളിലും വിശ്വാസങ്ങളിലുമുള്ള മാറ്റം സാമൂഹികമാറ്റത്തിലേക്കു നയിച്ചു. ഉദാഹരണത്തിന് ബാല്യകാലത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ആശയങ്ങളിലുള്ള മാറ്റങ്ങൾ വളരെ പ്രധാനപ്പെട്ട സാമൂഹികമാറ്റം കൊണ്ടുവന്നു. കുട്ടികളെ മുതിർന്നവരെപ്പോലെ (Small adult) കണ്ടിരുന്ന ഒരു കാലഘട്ടമുണ്ടായിരുന്നു.

പഠനമുറിയിലിരിക്കുന്ന കുട്ടികൾ

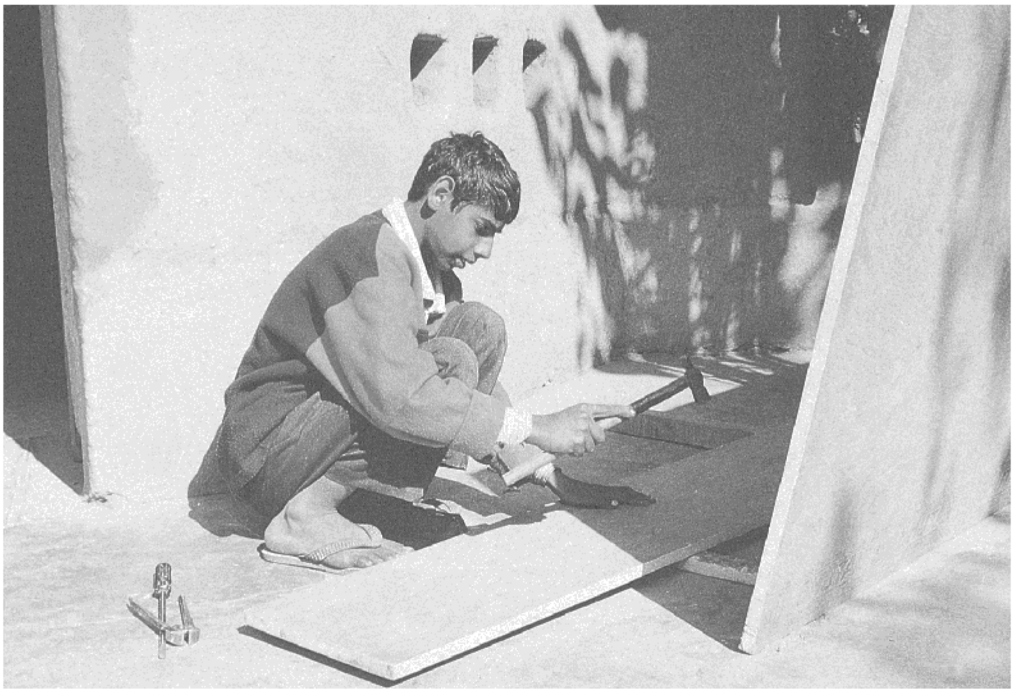

ജോലി ചെയ്യുന്ന കുട്ടി

കുട്ടികൾക്ക് വേണ്ട യാതൊരു പരിഗണനയും ലഭിച്ചിരുന്നില്ല. അവരെക്കൊണ്ട് പണിയെടുപ്പിക്കുന്നത് ശരിയും അനുയോജ്യവും ആയാണ് കണക്കാക്കിയിരുന്നത്. അഞ്ചോ ആറോ വയസ്സു തികയുന്ന കാലം മുതൽ കുട്ടികൾ അവരുടെ കുടുംബങ്ങളെ തൊഴിലുകളിൽ സഹായിച്ചിരുന്ന ഒരു സ്ഥിതിയാണ് പത്തൊൻപതാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ അന്ത്യത്തിൽ പോലും ഉണ്ടായിരുന്നത്. ആദ്യകാല ഫാക്ടറികൾ ബാലവേലയെ ആശ്രയിച്ചാണ് നിലനിന്നിരുന്നത്. ഇരുപതാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ തുടക്കം മുതൽ ബാല്യത്തെ ജീവിതത്തിന്റെ ഒരു പ്രത്യേക കാലഘട്ടമായി കണക്കാക്കിത്തുടങ്ങി. കുട്ടികൾ പണിയെടുക്കുന്നതു ചിന്തിക്കാൻ പോലും പറ്റാത്ത വിഷയമായി. പല രാജ്യങ്ങളിലും ബാലവേല നിരോധിക്കുന്ന നിയമങ്ങൾ നിലവിൽവന്നു. അതേസമയത്തുതന്നെ നിർബന്ധിതവിദ്യാഭ്യാസം നൽകണമെന്ന ആശയവും ഉയർന്നു. കുട്ടികളെ വിദ്യാലയത്തിൽ എത്തിക്കാനുള്ള ധാരാളം നിയമങ്ങൾ നിലവിൽവന്നു. എങ്കിലും നമ്മുടെ രാജ്യത്ത് ഇപ്പോഴും ചവിട്ടിനിർമാണം, ചായക്കട, ഭക്ഷണശാലകൾ, തീപ്പെട്ടിക്കമ്പനി, പടക്കനിർമാണം എന്നിവിടങ്ങളിൽ ബാലവേല നടക്കുന്നുണ്ട്. ബാലവേല നിയമ വിരുദ്ധവും കുറ്റകരവുമാണ്.

സാമൂഹികമാറ്റങ്ങളെ അവയുടെ കാരണങ്ങളുടെയും സ്രോതസ്സുകളുടെയും അടിസ്ഥാനത്തിൽ തരംതിരിക്കാറുണ്ട്. കാരണങ്ങൾ ആന്തരികമോ (Endogenous) ബാഹ്യമോ (Exogenous) ആവാം. സാമൂഹികമാറ്റത്തിന്റെ കാരണങ്ങൾ അല്ലെങ്കിൽ സ്രോതസ്സുകളെ സാമ്പത്തികം, സാങ്കേതികം, പാരിസ്ഥിതികം, രാഷ്ട്രീയം, സാംസ്കാരികം എന്നിങ്ങനെ അഞ്ചായി തിരിക്കാം.

പരിസ്ഥിതി (Environment)

സമൂഹത്തിന്റെ ഘടനയിലും രൂപത്തിലും, പ്രകൃതിയും പരിസ്ഥിതിയും ഭൗതികചുറ്റുപാടുകളും സുപ്രധാനമായ സ്വാധീനം ചെലു

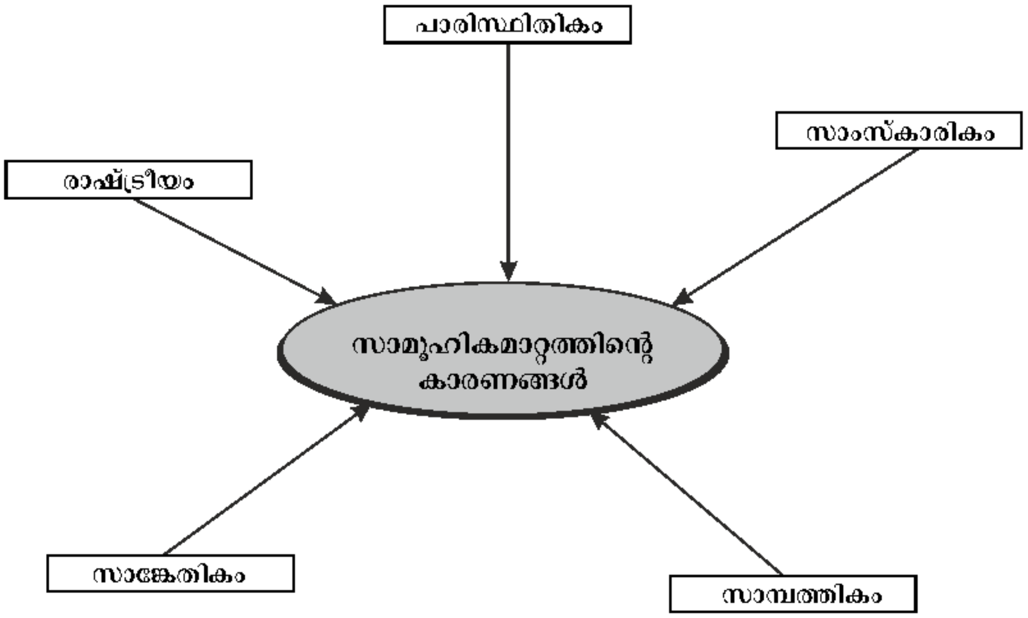

ത്തുന്നുണ്ട്. മനുഷ്യന് പ്രകൃതിയെ നിയന്ത്രിക്കാനും മറികടക്കാനും കഴിയാത്ത കാലത്ത് ഇതു വളരെ ശരിയായിരുന്നു. ഉദാഹരണത്തിന്, സമതലങ്ങളിലും നദീതീരങ്ങളിലും താമസിച്ചിരുന്നവരെപ്പോലെ കൃഷിചെയ്യാൻ മരുഭൂമിയിൽ ജീവിച്ചിരുന്നവർക്കു കഴിഞ്ഞിരുന്നില്ല. അതിനാൽ ഭക്ഷണരീതി, വസ്ത്രരീതി, ഉപജീവനമാർഗങ്ങൾ, സാമൂഹിക പാരസ്പര്യം തുടങ്ങിയവ നിർണയിച്ചിരുന്നത് അവരുടെ ഭൗതികചുറ്റുപാടും കാലാവസ്ഥയുമാണ്. അതിശൈത്യ കാലാവസ്ഥയിലും തുറമുഖപട്ടണങ്ങളിലും ഫലഭൂയിഷ്ഠമായ നദീതീരങ്ങളിലും ജീവിക്കുന്നവരുടെ അവസ്ഥയും ഇതുതന്നെയാണ്. എന്നാൽ സാങ്കേതികവിദ്യയുടെ വളർച്ച സമൂഹത്തിനു മേൽ പരിസ്ഥിതിക്കുള്ള സ്വാധീനത്തിന്റെ വ്യാപ്തി കുറച്ചു. പ്രകൃതിയുയർത്തുന്ന വെല്ലുവിളികൾ തരണംചെയ്യാൻ സാങ്കേതികവിദ്യ നമ്മെ സഹായിക്കുന്നതിനാൽ വ്യത്യസ്ത പരിസ്ഥിതികളിൽ ജീവിക്കുന്നവർ തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസം കുറഞ്ഞു. മറ്റൊരു രീതിയിൽ പറഞ്ഞാൽ സാങ്കേതികവിദ്യ പ്രകൃതിയിലും പ്രകൃതിയുമായുള്ള നമ്മുടെ ബന്ധങ്ങളിലും മാറ്റങ്ങൾ വരുത്തുന്നു. കൃത്യമായി പറഞ്ഞാൽ സമൂഹത്തിലുള്ള പ്രകൃതിയുടെ സ്വാധീനം കുറയുകയല്ല, മാറിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്.

സമൂഹത്തെ രൂപപ്പെടുത്തുന്നതിൽ പരിസ്ഥിതി പ്രധാന പങ്കുവഹിച്ചിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ സാമൂഹികമാറ്റം കൊണ്ടുവരുന്നതിൽ അതിന് എന്തെങ്കിലും പങ്കുണ്ടോ? പ്രകൃതിദുരന്തങ്ങളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ഈ ചോദ്യങ്ങൾക്ക് ഏറ്റവും എളുപ്പവും ശരിയായതുമായ ഉത്തരം കണ്ടെത്താൻ കഴിയും. പെട്ടെന്നുണ്ടാകുന്ന അത്യാഹിതങ്ങളായ ഭൂചലനങ്ങൾ, അഗ്നിപർവതസ്ഫോടനങ്ങൾ, പ്രളയം, സുനാമി (ഇന്തോനേഷ്യ, ശ്രീലങ്ക, ആൻഡമാൻ ദ്വീപുകൾ, തമിഴ്നാട്, കേരളം എന്നീ സ്ഥലങ്ങളിൽ 2004 ഡിസംബറിൽ നാശം വിതച്ചു) തുടങ്ങിയവ സമൂഹങ്ങളിൽ സമൂല മാറ്റങ്ങളുണ്ടാക്കി. ഇത് തിരിച്ചുപോക്കില്ലാത്ത മാറ്റങ്ങളാണ്. ഇവയ്ക്ക് പഴയ അവസ്ഥയിലേക്കു തിരിച്ചുപോകാൻ കഴിയില്ല. ഉദാഹരണത്തിന്, പല തീരപ്രദേശങ്ങളിലെയും സാമൂഹിക ഘടന സുനാമിദുരന്തത്തിന്റെ ഫലമായി പൂർണമായും മാറുകയുണ്ടായി. പ്രകൃതിദുരന്തങ്ങൾ പലപ്പോഴും സമൂഹത്തിലും ചരിത്രത്തിലും സമ്പൂർണമാറ്റത്തിനോ പൂർണനാശത്തിനോ കാരണമാകുന്നു. പാരിസ്ഥിതികപ്രശ്നങ്ങൾ പലപ്പോഴും നശീകരണംമാത്രമല്ല, നിർമാണാത്മകവുമാണ്. പശ്ചിമേഷ്യയിലെ മരുപ്രദേശങ്ങളിലെ എണ്ണയുടെ കണ്ടുപിടിത്തം ഇതിനുദാഹരണമാണ്. 19-ാംനൂറ്റാണ്ടിൽ കാലിഫോർണിയയിൽ സ്വർണംകണ്ടെത്തിയതും പശ്ചിമേഷ്യയിൽ എണ്ണ കണ്ടെത്തിയതും ആ സമൂഹങ്ങളെ പൂർണമായും മാറ്റുകയുണ്ടായി. എണ്ണസമ്പത്ത് ഇല്ലായിരുന്നെങ്കിൽ സൗദിഅറേബ്യ, കുവൈത്ത്, യു.എ.ഇ. എന്നീ രാജ്യങ്ങൾ ഇന്നുള്ളതിൽനിന്ന് വ്യത്യസ്ത സമൂഹമായിത്തീരുമായിരുന്നു.

സാങ്കേതികവിദ്യയും സമ്പദ്ഘടനയും (Technology and Economy)

സാങ്കേതികമാറ്റത്തിന്റെയും സാമ്പത്തിക മാറ്റത്തിന്റെയും സംയോജനം വലിയ സാമൂഹികമാറ്റങ്ങൾക്ക്, ആധുനികകാലഘട്ടത്തിൽ പ്രത്യേകിച്ചും കാരണമായി. സാങ്കേതികവിദ്യ സമൂഹത്തെ പലവിധത്തിൽ സ്വാധീനിക്കുന്നു. അതു പ്രകൃതിയെചെറുത്തുനിൽക്കാനും നിയന്ത്രിക്കാനും ഇണക്കിച്ചേർക്കാനും അല്ലെങ്കിൽ ഒത്തുകഴിയാനും പലരീതിയിൽ നമ്മെ സഹായിക്കുന്നു. വിപണിയുമായി ചേർന്ന് സാങ്കേതികവിദ്യ സൃഷ്ടിച്ച മാറ്റങ്ങൾ പ്രകൃതിഘടകങ്ങളായ സുനാമി എണ്ണയുടെ കണ്ടുപിടിത്തം എന്നിവ കൊണ്ടുവന്ന മാറ്റങ്ങളെപ്പോലെ ശ്രദ്ധേയമായ സ്വാധീനമുണ്ടാക്കിയിട്ടുണ്ട്. സാങ്കേതികവിദ്യ കൊണ്ടുണ്ടായ ഏറ്റവും കൃത്യമായ വലിയമാറ്റമാണ് വ്യാവസായികവിപ്ലവം.

ആവിയന്ത്രത്തിന്റെ സാമൂഹികസ്വാധീനത്തെക്കുറിച്ച് നിങ്ങൾ കേട്ടിരിക്കുമല്ലോ. ആവിശക്തി മൃഗങ്ങളുടെയും മനുഷ്യന്റെയും ഊർജത്തേക്കാൾ ശക്തിയുള്ളതും വിശ്രമമില്ലാതെ തുടർച്ചയായി പ്രവർത്തിപ്പിക്കാൻ കഴിയുന്നതുമാണ്. അതിനാൽ ആവിയന്ത്രം വൻകിട ഫാക്ടറികളിൽ ഒരു ഊർജസ്രോതസ്സായി ഉപയോഗിക്കപ്പെട്ടു. ആവിയന്ത്രത്തിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്ന തീവണ്ടിയും ആവിക്കപ്പലും ഗതാഗതരീതിയെ മാത്രമല്ല ലോകത്തിന്റെ സമ്പദ്ഘടനയും സാമൂഹികഭൂമിശാസ്ത്രവും മാറ്റിമറിച്ചു. റെയിൽഗതാഗതം അമേരിക്കൻ ഭൂഖണ്ഡത്തിലെയും ഏഷ്യയിലെയും വാണിജ്യവ്യവസായ വികസനത്തെ സഹായിച്ചു. 1853-ൽ ഇന്ത്യയിൽ റെയിൽഗതാഗതം വന്നത് (പ്രത്യേകിച്ചും ആദ്യനൂറ്റാണ്ടിൽ) സമ്പദ്ഘടന രൂപപ്പെടുത്തുന്നതിൽ വലിയ പങ്കുവഹിച്ചു. ആവിക്കപ്പൽ സമുദ്രയാത്ര, അന്താരാഷ്ട്ര വാണിജ്യം, കുടിയേറ്റം എന്നിവയെ കൂടുതൽ ചലനാത്മകമാക്കിത്തീർത്തു. ഈ രണ്ടു വികസനവും സൃഷ്ടിച്ച വലിയ തരംഗങ്ങൾ സമ്പദ്ഘടനയെ മാത്രമല്ല, ലോകസമൂഹത്തിലെ സാമൂഹികവും സാംസ്കാരികവും ജനസംഖ്യാപരവുമായ തലങ്ങളിലും വലിയ സ്വാധീനമുണ്ടാക്കി.

ആവിയന്ത്രത്തിന്റെ പ്രാധാന്യവും സ്വാധീനവും വളരെ പെട്ടെന്നു കാണാൻ കഴിഞ്ഞു. എന്നാൽ സാങ്കേതികവിദ്യയുടെ സാമൂഹിക സ്വാധീനങ്ങൾ ചിലപ്പോൾ പിന്നീടു മാത്രമേ അനുഭവപ്പെടുകയുള്ളൂ. ഒരു സാങ്കേതിക വിദ്യയുടെ കണ്ടുപിടിത്തം അല്ലെങ്കിൽ നൂതനസൃഷ്ടി പെട്ടെന്നുണ്ടാക്കുന്ന ഫലങ്ങൾ പരിമിതമായിരിക്കും. എന്നാൽ സാമ്പത്തിക പശ്ചാത്തലത്തിൽ പിന്നീടു സൃഷ്ടിക്കുന്ന മാറ്റങ്ങൾ ഈ കണ്ടുപിടിത്തങ്ങളുടെ സാമൂഹികപ്രാധാന്യം വർധിപ്പിക്കുകയും ചരിത്ര സംഭവമാക്കി മാറ്റുകയും ചെയ്യുന്നു. ഉദാഹരണത്തിന്, ചൈനയിലെ വെടിമരുന്നിന്റെയും കടലാസിന്റെയും കണ്ടുപിടിത്തം നൂറ്റാണ്ടുകളോളം പരിമിതമായ സ്വാധീനം മാത്രമാണുണ്ടാക്കിയത്. എന്നാൽ പാശ്ചാത്യയൂറോപ്പിന്റെ നവീകരണത്തിനായി ഉപയോഗിക്കപ്പെട്ടപ്പോഴാണ് അവയുടെ സ്വാധീനം ലോകം അറിയുന്നത്. വെടിമരുന്ന് യുദ്ധസാങ്കേതികതയെ മാറ്റിയപ്പോൾ പേപ്പർ അച്ചടിവിപ്ലവം കൊണ്ടുവന്നു. സാങ്കേതികമായ കണ്ടുപിടിത്തങ്ങൾക്ക് മറ്റൊരുദാഹരണമാണ് ബ്രിട്ടനിലെ തുണിവ്യവസായം. ലോകത്തിൽത്തന്നെ മുൻപന്തിയിലായിരുന്ന ഇന്ത്യൻ കൈത്തറിവ്യവസായത്തെ സാമ്രാജ്യത്വവും വിപണിയും കൂടിച്ചേർന്നതിന്റെ ഭാഗമായിവന്ന പുത്തൻ നെയ്ത്തുയന്ത്രങ്ങൾ തകർത്തു.

പ്രത്യക്ഷമായി സാങ്കേതികമല്ലാത്ത സമ്പദ്ഘടനയിലെ മാറ്റങ്ങൾ ചിലപ്പോൾ സമൂഹത്തെ മാറ്റാറുണ്ട്. ചരിത്രപരമായ ഉദാഹരണങ്ങളായ തോട്ടക്കൃഷി, കരിമ്പ്, തേയില, പരുത്തി തുടങ്ങിയ നാണ്യവിളകളുടെ കൃഷി തൊഴിലാളികളുടെ ആവശ്യകത വൻതോതിൽ വർധിക്കുന്നതിനു കാരണമായി. ഇത് പതിനേഴാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെയും പത്തൊമ്പതാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെയും മധ്യത്തിൽ അടിമത്ത വ്യവസ്ഥയും ആഫ്രിക്ക, അമേരിക്ക, യൂറോപ്പ് രാജ്യങ്ങൾക്കിടയിൽ അടിമവ്യാപാരവും വളരുന്നതിനു കാരണമായി. കിഴക്കേ ഇന്ത്യയിൽനിന്ന് (ജാർഖണ്ഡ്, ഛത്തീസ്ഗഢ് എന്നിവിടങ്ങളിലെ ആദിവാസിമേഖലയിൽ) ആസാമിലെ തേയിലത്തോട്ടങ്ങളിലേക്ക് തൊഴിലാളികളുടെ നിർബന്ധിത കുടിയേറ്റമുണ്ടായി. ഇന്ന് ലോകവ്യാപാര സംഘടന (WTO) പോലുള്ള സ്ഥാപനങ്ങൾ കൊണ്ടുവന്ന അന്താരാഷ്ട്ര ഉടമ്പടികൾ ലോകത്തിന്റെ പലഭാഗത്തും ചുങ്കങ്ങളിലും തീരുവകളിലും മാറ്റങ്ങൾ കൊണ്ടുവന്നുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്. അവ മുഴുവൻ വ്യവസായങ്ങളെയും തൊഴിലുകളെയും മാറ്റുകയോ അഭിവൃദ്ധിയുണ്ടാക്കുകയോ ചെയ്തേക്കാം.

സാങ്കേതികവിദ്യയുടെ മാറ്റങ്ങൾ സാമൂഹികജീവിതത്തെ സ്വാധീനിച്ചത് നിങ്ങളുടെ ശ്രദ്ധയിൽപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. പകർപ്പെടുക്കുന്ന യന്ത്രത്തിലും ടെലിഫോണിലും മറ്റും വന്ന മാറ്റങ്ങൾ നിങ്ങളുടെ ശ്രദ്ധയിൽപ്പെട്ടുകാണുമല്ലോ. ടെലിഫോൺബൂത്തുകളുടെ പ്രചാരത്തിനുമുമ്പുള്ള വാർത്താവിനിമയ രീതികളെക്കുറിച്ച് ഒരു കുറിപ്പ് തയാറാക്കുക.

രാഷ്ട്രീയം (Politics)

സാമൂഹികമാറ്റത്തിന്റെ ഏറ്റവും പ്രധാന ശക്തികളായി രാജാക്കന്മാരുടെയും രാജ്ഞിമാരുടെയും പ്രവർത്തനങ്ങളെ ചിത്രീകരിക്കുന്ന രീതിയാണ് പഴയ ചരിത്രരചനയിൽ കാണുന്നത്. രാഷ്ട്രീയ-സാമൂഹിക-സാമ്പത്തിക രീതികളുടെ പ്രതിനിധികൾ മാത്രമാണ് രാജാവും രാജ്ഞിയുമെന്ന് നമുക്കറിയാം. സാമൂഹികമാറ്റം കൊണ്ടുവരുന്നതിൽ വ്യക്തികൾക്കുള്ള പങ്ക് വലിയൊരു പശ്ചാത്തലത്തിന്റെ ഭാഗം മാത്രമാണ്. ഈ അർഥത്തിൽ രാഷ്ട്രീയശക്തികൾ സാമൂഹികമാറ്റത്തിന് കാരണങ്ങളാണ്. യുദ്ധചരിത്രം ഉദാഹരണമായെടുത്താൽ ഒരു സമൂഹം മറ്റൊരു സമൂഹത്തിനുമേൽ യുദ്ധം ചെയ്യുമ്പോഴോ, ഒരാൾ പരാജയപ്പെടുകയോ പരാജയപ്പെടുത്തുകയോ ചെയ്യുമ്പോഴോ അവിടങ്ങളിൽ സാമൂഹികമാറ്റം ഉണ്ടാകുന്നു. വിജയികൾ പോകുന്നിടത്തെല്ലാം മാറ്റത്തിന്റെ വിത്തു പാകുന്നു. മറ്റു ചിലപ്പോൾ പരാജിതർ വിജയികൾക്കിടയിൽ മാറ്റത്തിന്റെ വിത്തുവിതയ്ക്കും. അമേരിക്കയും ജപ്പാനും ഇതിന് നല്ല ഉദാഹരണങ്ങളാണ്.

രണ്ടാം ലോകയുദ്ധത്തിൽ അമേരിക്ക ജപ്പാനുമേൽ വിജയം നേടി. ലോകം മുമ്പു കാണാത്തവിധത്തിൽ നാശംവിതച്ച ആറ്റം ബോംബ് വർഷിച്ചാണ് ഭാഗികമായി അമേരിക്ക വിജയം നേടിയെടുക്കുന്നത്. അമേരിക്ക ജപ്പാനെ കീഴടക്കി വർഷങ്ങളോളം ആ രാജ്യത്തെ ഭരിക്കുകയും ചെയ്തു. ഇക്കാലത്ത് ജപ്പാനിൽ ഭൂപരിഷ്കരണനിയമം കൊണ്ടുവന്നു. ജപ്പാൻകാർ അമേരിക്കൻ വ്യവസായനയം അനുകരിക്കാനും അതിൽ നിന്ന് പഠിക്കാനും ശ്രമിച്ചു. 1970കളോടെ ജപ്പാൻ വ്യവസായസാങ്കേതികവിദ്യകൊണ്ട്, പ്രത്യേകിച്ചും കാർ ഉൽപ്പാദനമേഖലയിൽ അമേരിക്കയെ പിന്നിലാക്കി. 1970-കൾക്കും 1990-കൾക്കും മധ്യേ ജപ്പാന്റെ വ്യവസായം ലോകത്ത് ആധിപത്യം സ്ഥാപിക്കുകയും യൂറോപ്പിന്റെയും അമേരിക്കയുടെയും വ്യാവസായികഘടനയിൽ വലിയ മാറ്റങ്ങൾ വരുത്തുകയും ചെയ്തു. ജപ്പാന്റെ വ്യാവസായിക സാങ്കേതികവിദ്യയുടെയും ഉൽപ്പാദന സംവിധാനത്തിന്റെയും സ്വാധീനം അമേരിക്കയുടെ വ്യാവസായികമേഖലയെ ആകെ മാറ്റി. വൻകിട പാരമ്പര്യവ്യവസായങ്ങളായ സ്റ്റീൽ, ഓട്ടോമൊബൈൽ, ഹെവി എൻജിനീയറിങ് വ്യാവസായങ്ങളും ഗുരുതരമായ തിരിച്ചടികൾ നേരിട്ടു. ഈ വ്യവസായങ്ങളെല്ലാം ജാപ്പനീസ് സാങ്കേതികവിദ്യക്കും മാനേജ്മെന്റ് തത്ത്വങ്ങൾക്കുമനുസരിച്ച് പുനസ്സംഘടിപ്പിക്കാൻ അമേരിക്ക നിർബന്ധിതമായി. ഉയർന്നുവരുന്ന 'ഇലക്ട്രോണിക്' സാങ്കേതിക വിദ്യയിലും ജപ്പാൻ മുന്നിട്ടുനിന്നു. ചുരുക്കിപ്പറഞ്ഞാൽ, നാലു പതിറ്റാണ്ടുകൊണ്ട് ജപ്പാൻ അമേരിക്കയെ യുദ്ധത്തിലൂടെയല്ലാതെ സാമ്പത്തികവും സാങ്കേതികവുമായ മാർഗങ്ങളിലൂടെ പരാജയപ്പെടുത്തി.

രാഷ്ട്രീയമാറ്റങ്ങൾ അന്തർദേശീയ തലത്തിൽ മാത്രമല്ല സാമൂഹികമാറ്റങ്ങൾ കൊണ്ടുവന്നത്. അത് ദേശീയതലത്തിലും വലിയ മാറ്റങ്ങളുണ്ടാക്കി. ഇന്ത്യൻ സ്വാതന്ത്ര്യസമരം ബ്രിട്ടിഷ്ഭരണം അവസാനിപ്പിക്കുക വഴി രാഷ്ട്രീയമാറ്റങ്ങൾക്ക് ഒപ്പം ഇന്ത്യൻ സമൂഹത്തിൽ നിർണായകമായ മാറ്റങ്ങളുമുണ്ടാക്കി. ഏറ്റവും അടുത്തകാലത്ത്, 2006-ൽ നേപ്പാളിലെ ജനങ്ങൾ ഏകാധിപത്യം തിര

സ്കരിച്ചു. പൊതുവെ പറഞ്ഞാൽ രാഷ്ട്രീയ മാറ്റങ്ങൾ വിവിധ സാമൂഹികസംഘങ്ങൾക്കും വർഗങ്ങൾക്കുമിടയിൽ അധികാര പുനക്രമീകരണം ചെയ്തുകൊണ്ട് സാമൂഹിക മാറ്റങ്ങൾ കൊണ്ടുവന്നു.

ഈ കാഴ്ചപ്പാടിൽ സാർവത്രിക പ്രായപൂർത്തി വോട്ടവകാശം (ഒരു വ്യക്തിക്ക് ഒരു വോട്ട്)എന്ന ആശയം ചരിത്രത്തിലെ ഏറ്റവും വലിയ രാഷ്ട്രീയമാറ്റമായി കരുതാം. വോട്ടവകാശത്തിലൂടെ ജനാധിപത്യം ശക്തിപ്പെടുന്നതുവരെയും തിരഞ്ഞെടുപ്പ് നിർബന്ധമാകുന്നതുവരെയും സമൂഹത്തിന്റെ ഘടന വ്യത്യസ്തമായിരുന്നു. രാജാവും രാജ്ഞിയും ദൈവദത്തമെന്നപേരിൽ അവകാശം പ്രഖ്യാപിച്ചു ഭരണം നടത്തിയതിനാൽ അവർക്ക് ജനങ്ങളോട് യാതൊരുത്തരവാദിത്വവുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. വോട്ടവകാശം ആദ്യമായി നടപ്പിലാക്കിയപ്പോഴും വോട്ട്ചെയ്യാനും സർക്കാർ രൂപീകരിക്കുന്നതിൽ പങ്കാളികളാകാനുമുള്ള അവകാശം എല്ലാവർക്കും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. അത് ചെറിയ വിഭാഗത്തിനു മാത്രമായി ചുരുങ്ങി. തുടക്കത്തിൽ വോട്ടവകാശം ഉയർന്ന സാമൂഹികപദവിയുള്ള വംശ ജർക്കും ധനാഢ്യർക്കും മാത്രമായിരുന്നു. സ്ത്രീകൾ, അടിസ്ഥാന വർഗത്തിലുള്ള പുരുഷന്മാർ, ദരിദ്രർ, തൊഴിലാളികൾ എന്നിവർക്ക് വോട്ടവകാശം നിഷേധിക്കപ്പെട്ടിരുന്നു.

സാർവത്രിക പ്രായപൂർത്തി വോട്ടവകാശം (Universal adult franchise) സുദീർഘമായ സമരങ്ങളിലൂടെ സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ടു. മുൻകാലങ്ങളിലെ എല്ലാ അസമത്വ ങ്ങളും ഇല്ലാതാക്കാൻ ഇനിയും സാധിച്ചിട്ടില്ല. ഇപ്പോഴും ജനാധിപത്യം സ്വീകരിച്ചിട്ടില്ലാത്ത രാജ്യങ്ങളുണ്ട്. തിരഞ്ഞെടുപ്പ് നടക്കുന്ന പല രാജ്യങ്ങളിലും അനധികൃത ഇടപെടലുകളും കൃത്രിമങ്ങളും സാധാരണമാണ്. സർക്കാറിന്റെ 'തീരുമാനങ്ങളെ' സ്വാധീനിക്കാനുള്ള ജനങ്ങളുടെ അധികാരം ഇല്ലാതാകുന്നു. സാർവത്രിക പ്രായപൂർത്തി വോട്ടവകാശം എന്ന സങ്കൽപ്പനം ഓരോ സമൂഹത്തിലും ഗവൺമെന്റിലും സമ്മർദം ചെലുത്തുന്ന ശക്തമായൊരു വഴക്കമായി മാറിയിട്ടുണ്ട്. ഗവൺമെന്റുകൾ നിയമാനുസൃതമാണെന്ന് കാണിക്കാൻ വേണ്ടിയെങ്കിലും ജനങ്ങളുടെ അംഗീകാരം നേടേണ്ടതുണ്ട്. ഇത് സമൂഹത്തിൽ വലിയ മാറ്റങ്ങൾ കൊണ്ടുവരുകയും ചെയ്യുന്നു.

സംസ്കാരം (Culture)

ജനങ്ങളുടെ ജീവിതത്തെ രൂപപ്പെടുത്തുന്നതിൽ പ്രധാനപ്പെട്ടവയായ ആശയങ്ങൾ, മൂല്യങ്ങൾ, വിശ്വാസങ്ങൾ എന്നിവ സൂചിപ്പിക്കുന്ന പദമാണ് സംസ്കാരം. അത്തരം ആശയങ്ങളിലും വിശ്വാസങ്ങളിലുമുള്ള മാറ്റം സ്വാഭാവികമായും സാമൂഹികജീവിതത്തിലും മാറ്റങ്ങളുണ്ടാക്കും. സാമൂഹികജീവിതത്തെ അതിയായി സ്വാധീനിക്കുന്ന ഒരു സാമൂഹിക-സാംസ്കാരിക സ്ഥാപനത്തിനുദാഹരണമാണ് മതം. സമൂഹത്തെ സംഘടിപ്പിക്കുന്ന മതവിശ്വാസങ്ങളും വഴക്കങ്ങളും മാറുമ്പോൾ വലിയ പരിവർത്തനങ്ങൾ ഉണ്ടാകും. ചില പണ്ഡിതൻമാർ സംസ്കാരത്തെ മതാടിസ്ഥാനത്തിൽ നിർവചിക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്നതിനാലാണ് മതത്തിന് വലിയ പ്രാധാന്യം ലഭിക്കുന്നത്. ചരിത്രത്തെ മതങ്ങളുടെ പരസ്പരപ്രവർത്തനപ്രക്രിയയായാണ് അവർ കാണുന്നത്. എന്നാൽ മറ്റുള്ള സാമൂഹികമാറ്റഘടകങ്ങളെപ്പോലെ മതവും സാന്ദർഭികമാണ്; ചില സമയങ്ങളിൽ മാറ്റമുണ്ടാകുന്നു. എന്നാൽ മറ്റ് ചിലപ്പോൾ മാറ്റമുണ്ടാകുന്നതുമില്ല. മാക്സ് വെബറുടെ 'The Protestant Ethics and Spirit of Capitalism' എന്ന പുസ്തകത്തിൽ ക്രിസ്ത്യൻ പ്രൊട്ടസ്റ്റന്റ് വിഭാഗത്തിന്റെ മതവിശ്വാസങ്ങൾ എങ്ങനെ മുതലാളിത്ത സാമൂഹികവ്യവസ്ഥയുടെ ഉത്ഭവത്തിനു കാരണമായെന്നു വിശകലനം ചെയ്യുന്നുണ്ട്.

സാംസ്കാരികമൂല്യങ്ങൾക്കു സാമ്പത്തികവും സാമൂഹികവുമായ മാറ്റങ്ങളിൽ സ്വാധീനം ചെലുത്തുന്ന ഏറ്റവും നല്ല ഉദാഹരണമാണിത്. ഇന്ത്യയിലും മതം സാമൂഹികമാറ്റം കൊണ്ടുവന്നതിന്റെ ഉദാഹരണങ്ങളുണ്ട്. പുരാതന ഇന്ത്യയുടെ സാമൂഹിക-രാഷ്ട്രീയ ജീവിതത്തിൽ ബുദ്ധമതത്തിന്റെ സ്വാധീനം ഇതിന് ഏറ്റവും നല്ല ഉദാഹരണമാണ്. മധ്യകാലഘട്ടത്തിലെ 'ഭക്തിപ്രസ്ഥാനം' (Bhakti Movement) ജാതി വ്യവസ്ഥ ഉൾപ്പെടെ സാമൂഹികഘടനയെ വ്യാപകമായി സ്വാധീനിച്ചിട്ടുണ്ട്.

സാംസ്കാരികമാറ്റം സാമൂഹികമാറ്റത്തിലേക്കു നയിക്കുന്നതിന്റെ ഒരുദാഹരണമാണ് സ്ത്രീകളുടെ സ്ഥാനം എന്ന ആശയത്തിന്റെ വികാസം. ആധുനികകാലഘട്ടത്തിൽ, സ്ത്രീകൾ സമത്വത്തിനു വേണ്ടി ശ്രമിക്കുന്നത് സമൂഹത്തിൽ പല രീതിയിലുള്ള മാറ്റങ്ങൾക്കു കാരണമായിട്ടുണ്ട്. ചില ചരിത്രസാഹചര്യങ്ങൾ സ്ത്രീകളുടെ പോരാട്ടങ്ങളെ സഹായിക്കുകയോ തടസ്സപ്പെടുത്തുകയോ ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. ഉദാഹരണമായി, രണ്ടാം ലോകയുദ്ധ കാലത്തു പാശ്ചാത്യരാജ്യങ്ങളിൽ സ്ത്രീകൾ ഫാക്ടറികളിൽ മുൻപൊരിക്കലും ചെയ്തിട്ടില്ലാത്ത, പുരുഷൻമാർ മാത്രം ചെയ്തിരുന്ന പല തൊഴിലും ചെയ്തു തുടങ്ങി. അവർക്ക് കപ്പലുകൾ പണിയാനും വൻയന്ത്രങ്ങൾ പ്രവർത്തിപ്പിക്കാനും ആയുധങ്ങൾ നിർമിക്കാനും സാധിച്ചത് സമത്വത്തിനുവേണ്ടിയുള്ള അവരുടെ അവകാശവാദങ്ങൾ സ്ഥാപിക്കാൻ സഹായിച്ചു. യുദ്ധമില്ലാതിരുന്നെങ്കിൽ തുല്യതയ്ക്ക് വേണ്ടിയുള്ള അവരുടെ പോരാട്ടം ദീർഘകാലം തുടരേണ്ടിവരുമായിരുന്നു എന്നത് ഒരു സത്യമാണ്. സ്ത്രീകളുടെ പദവി കൊണ്ടുവന്നിട്ടുള്ള മാറ്റങ്ങൾക്ക് മറ്റൊരുദാഹരണം ഉപഭോക്തൃപരസ്യങ്ങളിൽ കാണാൻ കഴിയും. മിക്ക നഗരസമൂഹങ്ങളിലും വീട്ടുസാധനങ്ങൾ വാങ്ങുന്നതടക്കമുള്ള ദൈനംദിന തീരുമാനങ്ങളെടുക്കുന്നതു സ്ത്രീകളാണ്. ഇതിനാൽ പരസ്യക്കാർ സ്ത്രീകളുടെ അഭിപ്രായങ്ങളെയും വീക്ഷണങ്ങളെയും പരാമർശിക്കുന്ന പരസ്യങ്ങൾക്ക് കൂടുതൽ പ്രാധാന്യം നൽകി. ഇത് മാധ്യമങ്ങളുടെമേൽ വലിയ സ്വാധീനമുണ്ടാക്കാനും പരസ്യത്തിന്റെ ചെലവിന്റെ വലിയ ഭാഗവും സ്ത്രീകളെ ലക്ഷ്യമാക്കുന്നതിനും കാരണമായി. ചുരുക്കിപ്പറഞ്ഞാൽ, സ്ത്രീകളുടെ സാമ്പത്തികപങ്ക്, സാമൂഹികസ്വാധീനമുള്ള മാറ്റങ്ങൾക്ക് ആരംഭം കുറിച്ചു. പരസ്യങ്ങളിൽ സ്ത്രീകളാണ് തീരുമാനങ്ങളെടുക്കുന്നവരും പ്രധാനപ്പെട്ടവരുമെന്ന ആശയം വ്യക്തമാക്കുന്നതിലൂടെ മുമ്പെങ്ങും കിട്ടാത്ത പരിഗണനയും പ്രോത്സാഹനവും അവർക്ക് ലഭിക്കുന്നുണ്ട്. സാധാരണയായി പരസ്യങ്ങൾ പുരുഷപ്രാധാന്യമുള്ളവയായിരുന്നു. എന്നാലിപ്പോൾ അത് സ്ത്രീകളെ സംബോധനചെയ്യാൻ തുടങ്ങി. പ്രത്യേകിച്ച് ഗൃഹോപകരണങ്ങളുടെയും ഉപഭോഗവസ്തുക്കളുടെയും മേഖലയിൽ. അതിനാൽ ഉൽപ്പാദകർക്കും പരസ്യക്കമ്പനിക്കാർക്കും സ്ത്രീകൾ എന്തു ചിന്തിക്കുന്നു എന്ന കാര്യം വളരെ പ്രധാനപ്പെട്ടതായിത്തീർന്നു.

കായികചരിത്രത്തിൽ സാമൂഹികമാറ്റത്തിന്റെ മറ്റൊരുദാഹരണം കാണാം. കായികവിനോദങ്ങളും കളികളും ജനകീയസംസ്കാരത്തിന്റെ ആവിഷ്കാരമാണെന്നത് വലിയ പ്രാധാന്യം അർഹിക്കുന്നതാണ്. ബ്രിട്ടിഷുകാരുടെ നേരമ്പോക്കിന്റെ കളിയായി തുടങ്ങിയ ക്രിക്കറ്റ് പിന്നീട് അവിടത്തെ ഇടത്തരക്കാർക്കും തൊഴിലാളിവർഗത്തിനുമിടയിലും അവിടെ നിന്ന് ലോകത്തെമ്പാടുമുള്ള ബ്രിട്ടിഷ് കോളനികളിലും പ്രചരിക്കുകയുണ്ടായി. ബ്രിട്ടന് പുറത്ത് വേരുറപ്പിച്ച കളി എന്ന നിലയിൽ അത് താമസിയാതെ ദേശീയവും വംശീയവുമായ അഭിമാനത്തിന്റെ അടയാള

മായി. ക്രിക്കറ്റ് മൽസരത്തിലെ സ്പർധ കായികമൽസരത്തിലെ സാമൂഹികപ്രാധാന്യത്തെ കാണിക്കുന്നു. ഇംഗ്ലണ്ടും ആസ്ത്രേലിയയും തമ്മിലുള്ള സ്പർധ, ഇംഗ്ലണ്ടിന്റെ കോളനിയായിരുന്ന ആസ്ത്രേലിയ ഇംഗ്ലണ്ടിലെ ഉപരിവർഗത്തിന് പ്രാമുഖ്യമുള്ള അധികാരഘടനയോടുള്ള തങ്ങളുടെ എതിർപ്പ് ക്രിക്കറ്റിലൂടെയാണ് പ്രകടിപ്പിച്ചത്. അതുപോലെ 1970-കളിലും 1980-കളിലും വെസ്റ്റ് ഇൻഡീസ് ക്രിക്കറ്റ് ടീം നേടിയ ലോകാധിപത്യം കോളനിവൽക്കരിക്കപ്പെട്ട ഒരു ജനതയുടെ വംശീയാഭിമാനത്തിന്റെ പ്രകടനമായിരുന്നു. സ്വാതന്ത്ര്യം ലഭിക്കുന്നതിനുമുമ്പ് ക്രിക്കറ്റിൽ ഇംഗ്ലണ്ടിനെ തോൽപ്പിക്കുക എന്നതിൽ ഇന്ത്യയും വലിയ താൽപ്പര്യം കാണിച്ചു. മറ്റൊരുതരത്തിൽ ക്രിക്കറ്റിന്റെ സ്വീകാര്യത ഉപഭൂഖണ്ഡത്തിന്റെ കമ്പോളചിത്രത്തിൽ ഏറെ സ്വാധീനിച്ചത് ഇന്ത്യക്കാരെയാണ്.

ഒരു പ്രത്യേക ഘടകത്തിനോ സിദ്ധാന്തത്തിനോ സാമൂഹികമാറ്റം വിശദീകരിക്കാൻ കഴിയില്ലെന്ന് മുകളിൽ നടത്തിയ ചർച്ചയിൽ നിന്ന് വ്യക്തമായി. സാമൂഹികമാറ്റത്തിന്റെ കാരണം ആന്തരികമോ ബാഹ്യമോ ആവാം. അവ ബോധപൂർവപ്രവർത്തനത്തിന്റെ ഫലമോ യാദൃച്ഛിക സംഭവങ്ങളോ ആവാം. കൂടാതെ മാറ്റത്തിന്റെ കാരണങ്ങൾ പരസ്പരബന്ധിതമാണ്. സാമ്പത്തിക-സാങ്കേതിക കാരണങ്ങളിൽ ഒരു സാംസ്കാരികഘടകമുണ്ടായിരിക്കും. രാഷ്ട്രീയകാരണത്തെ പരിസ്ഥിതി സ്വാധീനിക്കാം. സാമൂഹിക മാറ്റത്തിന്റെ വ്യത്യസ്തരൂപങ്ങളെക്കുറിച്ചും മാനങ്ങളെക്കുറിച്ചും ഒരു അവബോധ മുണ്ടായിരിക്കേണ്ടത് അത്യാവശ്യമാണ്. ആധുനികകാലഘട്ടത്തിലെ, പ്രത്യേകിച്ച് വർത്തമാന കാലഘട്ടത്തിലെ മാറ്റത്തിന്റെ വേഗം മുമ്പുണ്ടായിരുന്നതിനേക്കാൾ കൂടുതലാണ്. സാമൂഹികമാറ്റത്തെ മനസ്സിലാക്കുന്നതിന് അതിന്റെ ഭൂതകാലം മനസ്സിലാക്കുകയും ഒരു മാറ്റത്തിനുവേണ്ടി തയാറെടുക്കുകയും വേണ്ടതുണ്ട്.

സാമൂഹികക്രമം (Social Order)

ഒരു പ്രതലത്തിലെ അക്ഷരം നിങ്ങൾക്കു വ്യക്തമാകുന്നത് അതിന്റെ പശ്ചാത്തലം വ്യത്യസ്തമായതിനാലാണെന്നപോലെ സാമൂഹികസംഭവങ്ങളുടെയും പ്രക്രിയകളുടെയും അർഥം നമുക്ക് വ്യക്തമാകുന്നത് വൈരുധ്യങ്ങളിലൂടെയാണ്. ഇതുപോലെ സാമൂഹിക മാറ്റത്തിന് അർഥം ലഭിക്കുന്നത് തുടർച്ച അല്ലെങ്കിൽ മാറ്റമില്ലായ്മയുടെ പശ്ചാത്തലത്തിലാണ്. ഇത് അസാധാരണമെന്ന് തോന്നിയേക്കാമെങ്കിലും മാറ്റമെന്ന ആശയത്തിന് അർഥമുണ്ടാകുന്നത് ചില സംഗതികൾ മാറ്റമില്ലാതെ തുടരുമ്പോഴാണ്. അതുകൊണ്ട് അവയെ താരതമ്യം ചെയ്യാനോ വ്യത്യാസം മനസ്സിലാക്കാനോ സാധിക്കും. സാമൂഹിക ക്രമം മാറ്റങ്ങളെ തടയുകയും ക്രമീകരിക്കുകയും ചെയ്യും. സാമൂഹികമാറ്റം മനസ്സിലാക്കേണ്ടത് സാമൂഹികക്രമത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലാണ്.

സമൂഹം എന്തിനാണ് മാറ്റങ്ങളെ തടയുകയോ നിരുത്സാഹപ്പെടുത്തുകയോ നിയന്ത്രിക്കുകയോ ചെയ്യുന്നത് എന്നു മനസ്സിലാക്കുന്നതിലൂടെ സാമൂഹികക്രമവും സാമൂഹിക മാറ്റവും തമ്മിലുള്ള ബന്ധം മനസ്സിലാക്കാൻ സാധിക്കും. ശക്തവും പ്രായോഗികവുമായ ഒരു സാമൂഹികവ്യവസ്ഥ നിലനിൽക്കണമെങ്കിൽ അത് സുസ്ഥിരമായിരിക്കണം. സ്ഥിരത ഉണ്ടാകണമെങ്കിൽ കാര്യങ്ങൾ ഒരേപോലെ തുടരണം. അതായത് ജനങ്ങൾ ഒരേ നിയമങ്ങൾ പിന്തുടരുകയും ഒരേ പ്രവൃത്തിക്ക് ഒരേ ഫലം ഉണ്ടാവുകയും വ്യക്തിയും സ്ഥാപനവും പ്രവചിക്കാവുന്ന രീതിയിൽ പെരുമാറുകയും വേണം.

മാറ്റങ്ങൾ രസാവഹവും മാറ്റമി ല്ലായ്മ വിരസവുമാണ്. നിങ്ങൾക്ക് ഒരേതരത്തിലുള്ള ഉച്ചഭക്ഷണം ലഭിക്കുന്നതാണോ വ്യത്യസ്തഭക്ഷണങ്ങൾ ലഭിക്കുന്ന താണോ താൽപ്പര്യം? രക്ഷിതാക്കളും സഹോദരങ്ങളും മാറുന്നതിനെക്കുറിച്ച് നിങ്ങൾ ചിന്തിച്ചിട്ടുണ്ടോ? നിങ്ങളുടെ ഇഷ്ട വിനോദങ്ങളായ കാൽപ്പന്തുകളി, ക്രിക്കറ്റ്, ഹോക്കി തുങ്ങിയവ കളിക്കുമ്പോൾ ഓരോ ദിവസവും നിയമങ്ങൾ മാറിയാൽ എന്തു തോന്നും?

വളരെ സാവകാശം മാറ്റങ്ങളുണ്ടാകുന്ന സ്ഥലങ്ങളെക്കുറിച്ചും വളരെവേഗത്തിൽ മാറ്റങ്ങൾ നടക്കുന്ന സ്ഥലങ്ങളെക്കുറിച്ചും നിങ്ങൾ ചിന്തിച്ചിട്ടുണ്ടോ? നിങ്ങൾക്ക് ചില സന്ദർഭങ്ങളിൽ മാറ്റങ്ങൾ വേണ്ട എന്ന ചിന്തയും മറ്റു സന്ദർഭങ്ങളിൽ മാറ്റം വേണ മെന്ന ചിന്തയും ഉണ്ടാകുന്നതിനു കാരണ മെന്ത്?

സമൂഹം എന്തിനാണ് മാറ്റങ്ങളെ പ്രതി രോധിക്കുന്നത് എന്നതിന്റെ ചുരുക്കമാണ് മുകളിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നത്. ഇതിന് വ്യക്ത മായ കാരണങ്ങളുണ്ട്. ഒന്നാമത്തെ അധ്യായ ത്തിൽ പ്രതിപാദിച്ച ഘടന, ശ്രേണീകരണം എന്നീ പദങ്ങൾ ഇവിടെ പ്രസക്തമാണ്. സാമ്പത്തികവിഭവങ്ങൾ, സാമൂഹികപദവി, രാഷ്ട്രീയാധികാരം എന്നിവയുടെ അടിസ്ഥാ നത്തിൽ ജനങ്ങളെ പല അടുക്കുകളായി അഥവാ പാളികളായി വിഭജിക്കുന്നത് എല്ലാ സമൂഹങ്ങളിലും കാണാൻ സാധിക്കും. സാമൂഹികശ്രേണിയിൽ ഉയർന്ന സ്ഥാന ത്തിരിക്കുന്നവർ നിലവിലുള്ള സ്ഥിതി തുടരാനും അവശതയും കഷ്ടപ്പാടുകളും അനുഭവിക്കുന്നവർ അവ മാറ്റാനും ശ്രമിക്കുന്നു.

ഭരണവർഗത്തിനും പ്രബലവിഭാഗത്തിനും സ്ഥാപിതതാൽപ്പര്യങ്ങളുള്ളതിനാൽ അവരുടെ പദവികളിൽ മാറ്റംവരുത്തുന്ന എല്ലാ സാമൂഹികമാറ്റങ്ങളെയും അവർ പ്രതി രോധിക്കുന്നു. കീഴാളരും അടിച്ചമർത്ത പ്പെട്ടവരും മാറ്റങ്ങൾ ആഗ്രഹിക്കുന്നു. എന്നാൽ പണക്കാരും അധികാരമുള്ളവരും മാറ്റങ്ങളെ ചെറുക്കുന്നതിനാൽ സമൂഹത്തിൽ ഒരുതരം സ്ഥിരത ഉണ്ടാകുന്നു.

സാമൂഹികക്രമം മാറ്റങ്ങളെ തടയുക എന്ന അർഥത്തിൽ മാത്രം കാണാതെ അതിന്റെ ഗുണപരമായ അർഥംകൂടി കാണേണ്ടതാണ്. പ്രത്യേക സാമൂഹികബന്ധങ്ങളുടെ രീതികൾ, മൂല്യങ്ങൾ, വഴക്കങ്ങൾ എന്നിവ നിലനിർ ത്തുകയും പുനരുൽപ്പാദിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുക എന്നത് സാമൂഹികക്രമത്തെ സൂചിപ്പിക്കുന്നു. വിശാലമായി പറഞ്ഞാൽ സാമൂഹികക്രമം രണ്ടു മാർഗങ്ങളിലൂടെ സാധ്യമാകും.

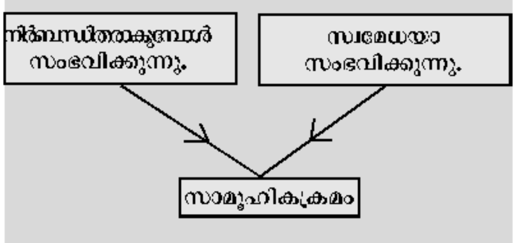

ജനങ്ങൾ സ്വമേധയാ മാനദണ്ഡങ്ങളും നിയമങ്ങളും അനുസരിക്കുമ്പോഴും അനുസരി ക്കാൻ നിർബന്ധിതരാകുമ്പോഴും സാമൂഹിക ക്രമം ഉണ്ടാകുന്നു. എല്ലാ സമൂഹ ങ്ങളിലും ഈ രണ്ടു രീതിയുടെ സംയോജനമാണ് സാമൂ ഹികക്രമം നിലനിർത്തുന്നത്. സാമൂഹീകരണ പ്രക്രി യയുടെ ഭാഗമായിട്ടാണ് ജനങ്ങൾ മാന ദണ്ഡങ്ങളും നിയമങ്ങളും സ്വമേധയാ അനു സരിക്കുന്നത്.

സാമൂഹീകരണം (Socialisation) എത്ര തന്നെ കാര്യക്ഷമമായാലും വ്യക്തിയുടെ ഇച്ഛയെ പൂർണമായും ഇല്ലാതാക്കാൻ അതിന് കഴിയില്ല. മറ്റൊരർഥ ത്തിൽ എല്ലാ സമയവും എല്ലാ നിയമങ്ങളും വഴക്കങ്ങളും പൂർണമായി അനുസരിക്കുന്ന ചിട്ടപ്പെടുത്തിയ യാന്ത്രിക മനുഷ്യരായി ജനങ്ങളെ മാറ്റാൻ സാമൂഹീ

കരണത്തിനു കഴിയുകയില്ല. ഒരു കാല ഘട്ട ത്തിൽ ശരിയാണെന്നു തോന്നുന്ന നിയമങ്ങളും വിശ്വാസങ്ങളും മറ്റൊരു കാലഘട്ടത്തിൽ ശരി യാകണമെന്നില്ല. ഭൂതകാലത്തിൽ വിശ്വസിച്ചി രുന്ന പലകാര്യങ്ങളെയും നാം ചോദ്യം ചെയ്യുകയും ശരി തെറ്റുകൾ മനസ്സിലാക്കി മാറ്റാറുമുണ്ട്. ഒരിക്കൽ വിശ്വസിക്കുകയും പിന്നീട് ഉപേക്ഷിക്കുകയും ചെയ്ത വിശ്വാസ ങ്ങളിലേക്കു നാം മടങ്ങിപ്പോയേക്കാം. സാമൂ ഹികക്രമം സൃഷ്ടിക്കുന്നതിൽ സാമൂഹീ കരണം മുഖ്യപങ്ക് വഹിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും മതിയായ രീതിയിൽ പര്യാപ്തമല്ല.

സ്ഥാപിതവൽക്കരിക്കപ്പെട്ട (Institutionalised) സാമൂഹിക മാനദണ്ഡങ്ങൾ വ്യക്തികളും സ്ഥാപനങ്ങളും അനുസരിക്കുന്നതുറപ്പാക്കാൻ ആധുനിക സമൂഹം ശക്തിയോ അധികാരമോ ഉപയോഗിക്കുന്നു. മറ്റുള്ളവരുടെ ആഗ്രഹത്തിന് വിരുദ്ധമായി അവരെക്കൊണ്ട് നിങ്ങളാഗ്രഹി ക്കുന്നത് പ്രവർത്തിപ്പിക്കാനുള്ള കഴിവിനെ ശക്തി (Power) എന്നു പറയുന്നു. ശക്തി സുസ്ഥിരവും മറ്റുള്ളവർക്ക് അതിനോടുള്ള അനുസരണശീലവുമാകുമ്പോൾ അതിനെ അധീശത്തം (Dominance) എന്നു വിളിക്കുന്നു. ഒരു സാമൂഹിക അസ്തിത്വം (Social entity) (മനുഷ്യൻ, സ്ഥാപനം അല്ലെങ്കിൽ സംഘം) സ്വാഭാവികമായി അധികാരത്തിലേക്കു വരുമ്പോൾ അതിനെ മേധാവിത്വശക്തി എന്നു പറയുന്നു. മേധാവിത്വശക്തികൾ ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെടുന്നത് സാധാരണ സംഭവിക്കാറില്ല. ബലപ്രയോഗത്തിലൂടെ ജനങ്ങൾക്ക് താൽ പ്പര്യമില്ലാത്ത കാര്യങ്ങൾ അവരെക്കൊണ്ടു ചെയ്യാൻ പ്രേരിപ്പിക്കുന്നു എന്നാണ് ഇതിന്റെ അർഥം. സാധാരണയായി സമ്മർദമോ ഉരസലോ ഇല്ലാതെ ആധിപത്യം നേടിയെടു ക്കുന്നു. ഉദാഹരണമായി, സ്ത്രീകൾ അവരുടെ അവകാശം കുടുംബങ്ങളിൽനിന്ന് ചോദിക്കാതെ പുരുഷമേധാവിത്വ കുടുംബങ്ങ ളുമായി യോജിച്ചു പോകുന്നു.

അധീശത്വം, അധികാരം, നിയമങ്ങൾ (Domination, Authority, Law)

പലതരത്തിലുള്ള അസമത്വങ്ങളുണ്ടാ യിരുന്നിട്ടും മേധാവിത്വത്തിനെതിരെ എന്തു കൊണ്ട് എതിർപ്പുണ്ടാകുന്നില്ല? മേധാവിത്വ സമൂഹത്തിനുള്ള ശക്തിയാണ് ഭാഗികമായി ഇതിനു കാരണം. എങ്ങനെയാണ് ഈ അധി കാരം പ്രവർത്തിക്കുന്നത്? ബലപ്രയോഗ ഭീഷണികൊണ്ടു മാത്രമാണോ? ‘നിയമ സാധുത്വം’ (Legitimation) എന്ന പദത്തിന് സമൂഹശാസ്ത്രത്തിൽ വലിയ പ്രാധാന്യമുണ്ട്.

സ്വീകാര്യതയെ നിയമാനുസൃതം (Legitimacy) എന്ന് സമൂഹശാസ്ത്രത്തിൽ സൂചിപ്പി ക്കുന്നു. ചിലപ്പോൾ നിയമാനുസരണമെന്നത് ഉചിതവും സാമൂഹിക കരാറുകളുടെ (Social contract) ഭാഗമായും കണക്കാക്കാം. നിയമാ നുസൃതമായി നിലനിൽക്കുന്ന വഴക്കങ്ങളുടെ ശക്തിയോടും നീതിയോടുമുള്ള യോജിപ്പിനെ യുമാണ് ഇതു സൂചിപ്പിക്കുന്നത്. ശക്തി നിയമാനുസൃതമോ അല്ലാത്തതോ ആകാം. നിയമാനുസൃത ശക്തിയെയാണ് മാക്സ് വെബർ (Max Weber) ‘അധികാരമായി’ സൂചിപ്പിക്കുന്നത്. അതായത് അധികാരം നീതി യുക്തവും ഉചിതവുമാണ്. ഉദാഹരണമായി, ഒരു പോലീസുദ്യോഗസ്ഥനോ ന്യായാധിപനോ സ്കൂൾ അധ്യാപികയോ അവരുടെ തൊഴി ലിന്റെ ഭാഗമായി വ്യത്യസ്ത അധികാരങ്ങൾ പ്രയോഗിക്കുന്നു. ഇത്തരം അധികാരങ്ങൾ അവരിൽ ഔദ്യോഗികമായി നിക്ഷിപ്ത മാക്കുന്നു. എന്തെല്ലാം പ്രവർത്തിക്കാം, എന്തെല്ലാം പ്രവർത്തിക്കാൻ പാടില്ല എന്നത് ലിഖിത പ്രമാണത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ തീരുമാനിക്കുന്നു.

അധികാരത്തിന്റെ നിയമങ്ങളെയും നിയ ന്ത്രണങ്ങളെയും അധികാരപരിധിയിൽ അനുസരിക്കേണ്ടത് സമൂഹത്തിലെ മറ്റ് അംഗങ്ങളുടെ ബാധ്യതയാണ്. കോടതിയുടെ അകത്ത് ജനങ്ങൾ ന്യായാധിപനെ അനു

സരിക്കാൻ ബാധ്യസ്ഥരാണെങ്കിലും കോട തിക്ക് പുറത്ത് ന്യായാധിപൻ സാധാരണ പൗരൻ മാത്രമാണ്. തെരുവിൽ അദ്ദേഹവും പോലീസുകാരന്റെ നിയമപരമായ അധി കാരത്തെ അനുസരിക്കണം. ജോലിയിലുള്ള പോലീസുകാരന് മേലുദ്യോഗസ്ഥനൊഴികെ എല്ലാ പൗരരുടെയും പൊതുപ്രവൃത്തിയിലും അധികാരമുണ്ടാകും. എന്നാൽ നിയമ വിരുദ്ധ പ്രവർത്തനത്തിൽ സംശയിക്കുന്നതുവരെ പൗരരുടെ സ്വകാര്യതയിൽ പോലീസുകാരന് യാതൊരു അധികാരവുമു ണ്ടായിരിക്കില്ല.

ഒരു ക്ലാസിൽ അധ്യാപകന് വിദ്യാർഥിയിൽ അധികാരമുണ്ടാകുമെങ്കിലും വീട്ടിൽ അധി കാരം രക്ഷിതാക്കൾക്കാണ്. കൃത്യമായി നിർവചിക്കപ്പെടാത്തതും ജനങ്ങളുടെ സഹകര ണവും സമ്മതവും നേടിയെടുക്കുന്ന തുമായ അധികാരങ്ങളുണ്ട്. അതിന് മത നേതാക്കൾ നല്ല ഉദാഹരണമാണ്. സ്ഥാപിതവൽക്കരിക്ക പ്പെട്ട ചില മതങ്ങളിൽ ഭാഗിക ഔപചാരിക അധികാരം കാണാം. എന്നാൽ സ്ഥാപിത വൽക്കരിക്കപ്പെടാത്ത ചെറിയ മതസംഘ ങ്ങളിൽ അനൗപചാരിക അധികാരങ്ങൾ ധാരാളം കാണാം. ഇതുപോലെ എഴു ത്തുകാർ, പണ്ഡിതർ, കലാകാരർ, ബുദ്ധി ജീവികൾ എന്നിവർ അനൗപചാരിക അധികാര ങ്ങൾ തങ്ങളുടേതായ മേഖലകളിൽ കൈയാളുന്നവ രാണ്. അനൗപചാരികമായി സമ്പൂർണ അധികാരം കൈയാളുന്നവരാണ് കുറ്റ കൃത്യസംഘമേധാവികളും കുറ്റവാളികളും.

ക്രോഡീകരിക്കപ്പെട്ട അധികാരങ്ങളും ക്രോഡീകരിക്കപ്പെടാത്ത അധികാരങ്ങളും തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസം ആദ്യത്തേത് നിയമ വ്യവസ്ഥയ്ക്ക് പ്രാധാന്യം നൽകുന്നു എന്ന താണ്. വ്യക്തമായി ക്രോഡീ കരിക്കപ്പെട്ട ചട്ട ങ്ങളെയാണ് നിയമമെന്നു പറയുന്നത്. സാധാരണയായി നിയമങ്ങൾ എഴുതപ്പെട്ടവ യാണ്. അവ എങ്ങനെ നിർമിക്ക ണമെന്നും ലംഘിക്കുന്നവരെ എന്തു ചെയ്യണ മെന്നും വ്യക്തമായി ചട്ടങ്ങളിൽ പ്രതിപാദിക്കു ന്നുണ്ട്. ആധുനിക ജനാധിപത്യസമൂഹത്തിൽ തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട ജനപ്രതിനിധികൾ ഉൾപ്പെട്ട നിയമനിർമാണസഭയാണ് നിയമങ്ങൾ നിർമിക്കുന്നത്. ഒരു പ്രദേശത്തെ ജനങ്ങളുടെ നാമത്തിലാണ് ജനപ്രതിനിധികളാൽ നിയമം നടപ്പിലാക്കുന്നത്. സമൂഹം നിയന്ത്രിക്ക പ്പെടുന്നത് ഈ ഔപചാരികനിയമത്തിനടി സ്ഥാനത്തിലാണ്. നിയമങ്ങളോട് യോജിപ്പു ണ്ടെങ്കിലും ഇല്ലെങ്കിലും നിയമം എല്ലാ പൗര ർക്കും ബാധകമാണെന്നപോലെ, അനുസരി ക്കാനുള്ള ബാധ്യതയുമുണ്ട്.

ആധിപത്യം പ്രാവർത്തികമാക്കുന്നത് ശക്തിയിലൂടെയോ അധികാരത്തിലൂടെയോ ആണ്. ഈ അധികാരമാണ് നിയമപരമായ അധികാരം. അതിൽ ഭൂരിഭാഗവും ക്രോഡീക രിച്ചവയാണ്. നിയമാനുസൃത ഘടനയുടെയും ഔപചാരികസ്ഥാപനങ്ങളുടെയും പിന്തുണയു ള്ളതിനാലാണ് ജനങ്ങളുടെ സമ്മതവും സഹകരണവും നേടിയെടുക്കാൻ കഴിയുന്നത്. നിയമസാധുത്വം അധികാരത്തെയോ ആധി പത്യത്തെയോ തളർത്തുന്നില്ല. സാമൂഹിക വ്യവസ്ഥയും അതിന്റെ ചലനാത്മകതയും തീരുമാനിക്കുന്നത് നിയമാനുസൃത അധികാ രത്തിന്റെയും മറ്റ് അധികാരത്തിന്റെയും മിശ്ര ണമാണ്.

എതിർപ്പ്, കുറ്റം, ഹിംസ (Contestation, Crime, Violence)

ആധിപത്യം, നിയമാനുസൃത അധികാരം, നിയമം എന്നിവ ജനങ്ങളിൽ എല്ലായ്പ്പോഴും അനുസരണയും യോജിപ്പും സൃഷ്ടിച്ചുകൊള്ള ണമെന്നില്ല. സംഘട്ടനവും മത്സരവും എല്ലാ സമൂഹങ്ങളിലും കാണുമെന്ന് നമ്മൾ മനസ്സി ലാക്കി. ഇതുപോലെ സമൂഹത്തിൽ കാണുന്ന മറ്റൊന്നാണ് എതിർപ്പ് (Contestation). സംഘട്ടനവും മത്സരവും വളരെ കൃത്യതയുള്ള പദങ്ങളാണെങ്കിൽ, എതിർപ്പ് ദൃഢമായ വിയോജിപ്പിനെ സൂചിപ്പിക്കുന്ന പദമാണ്.

പ്രതിസംസ്കാരം (Counter culture) അഥവാ യുവവിപ്ലവം (Youth rebellion) എതിർപ്പിന് ഏറ്റവും നല്ല ഉദാഹരണമാണ്. ഇവയെല്ലാം സാമൂഹികവഴക്കങ്ങൾക്കെതിരെ നിലനിൽക്കുന്ന പ്രതിഷേധങ്ങളാണ്. കേശാലങ്കാരം, വസ്ത്രരീതി, ഭാഷ, ജീവിതശൈലി എന്നിവയിലൂടെ യുവജനങ്ങൾ പ്രതിഷേധം പ്രകടിപ്പിക്കുന്നു. എതിർപ്പിന്റെ മാനദണ്ഡം അഥവാ ഉടമ്പടിയനുസരിച്ചുള്ള രൂപമാണ് തിരഞ്ഞെടുപ്പ്. അത് രാഷ്ട്രീയമത്സരത്തിന്റെ ഒരു രൂപമാണ്. നിയമങ്ങളോടും നിയമവിധേയമായ അധികാരങ്ങളോടുമുള്ള വിയോജിപ്പും എതിർപ്പായി കാണുന്നു. ജനാധിപത്യ സമൂഹങ്ങൾ എതിർപ്പിനെ വ്യത്യസ്ത അളവിൽ അനുവദിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും പരിധി കടന്നാൽ സമൂഹത്തിൽനിന്ന് പ്രതികര ണങ്ങളുണ്ടാകും.

ഇന്ത്യക്കാർ എന്ന രീതിയിൽ ഐക്യപ്പെട്ടിരിക്കുമ്പോഴും പരസ്പരവിയോജിപ്പിന് അത് ഒരു തടസ്സമല്ല. ഒരേ ഭരണഘടനയെ ആദരിക്കുന്ന ഇന്ത്യയിലെ വ്യത്യസ്ത രാഷ്ട്രീയ പ്പാർട്ടികൾക്ക് വ്യത്യസ്ത അജണ്ടകളുണ്ട്. ഒരേ ട്രാഫിക് നിയമങ്ങളിലുള്ള അറിവ് റോഡിലെ തർക്കങ്ങൾ ഇല്ലാതാക്കുന്നില്ല. സാമൂഹിക ക്രമത്തിന് ഏകതയോ ഐക്യരൂപ്യമോ ഉണ്ടാ കണമെന്നില്ല. സമൂഹത്തിൽ വിയോജിപ്പിനോടും ഭിന്നാഭിപ്രായങ്ങളോടും എത്രകണ്ട് സഹിഷ്ണത കാട്ടാം എന്നതാണ് മറ്റൊരു പ്രശ്നം. ഇതിന്റെ ഉത്തരം, സാമൂഹികവും ചരിത്ര പരവുമായ ചുറ്റുപാടിനെ ആശ്രയിച്ചിരി ക്കുന്നതിന് ഒരു പരിധിയുണ്ട് എന്നതാണ്. നിയമപരവും നിയമവിരുദ്ധവും സ്വീകാര്യവും അസ്വീകാര്യവും നിയമാനുസൃതവും അല്ലാത്തതും തമ്മിലുള്ള അതിർത്തികൾ കൃത്യമായി നിർണയിക്കേണ്ടതുണ്ട്.

കുറ്റകൃത്യം എന്ന സങ്കൽപ്പനം നിലവിലുള്ള നിയമത്തിൽ നിന്നാണുണ്ടാകുന്നത്. നിലവിലുള്ള നിയമത്തെ ലംഘിക്കുന്ന പ്രവൃത്തിയാണ് കുറ്റകൃത്യം. ഒരു പ്രവൃത്തിയുടെ സദാചാരമൂല്യം (Moral worth) തീരുമാനിക്കുന്നത് നിയമ ലംഘനത്തെമാത്രം അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തിയല്ല. നിലവിലുള്ള നിയമം നീതിയുക്തമല്ലെങ്കിൽ, ഒരു വ്യക്തിനിയമത്തെ സദാചാര മൂല്യത്തിനടിസ്ഥാനത്തിൽ ലംഘിച്ചതായി അവകാശപ്പെടുന്നു. സ്വാതന്ത്ര്യസമരത്തിൽ നേതാക്കൾ സിവിൽ നിയമലംഘനം നടത്തിയതും ഗാന്ധിജി ബ്രിട്ടീഷ് ഗവൺമെന്റിന്റെ ഉപ്പുനിയമം ലംഘിച്ചതും കുറ്റകൃത്യമായി കണക്കാക്കി. ഗാന്ധിജിയെ അറസ്റ്റ് ചെയ്യുകയും ചെയ്തു. എന്നാൽ ഗാന്ധിജി ഇങ്ങനെ പ്രവർത്തിച്ചത് ബോധപൂർവവും അഭിമാനത്തോടും കൂടിയാണ്. മുഴുവൻ ഇന്ത്യക്കാരും ഗാന്ധിജിയുടെ ആ പ്രവർത്തനത്തിൽ അഭിമാനം കൊണ്ടു. സമൂഹത്തിൽ ഇത്തരം നിരവധി കുറ്റ കൃത്യങ്ങൾ മാത്രമല്ല നടക്കുന്നത്. സദാചാര മൂല്യമില്ലാത്ത കുറ്റകൃത്യങ്ങളും സമൂഹത്തിൽ നടക്കുന്നുണ്ട്. അതിനാൽ നിയമം അനുശാസിക്കുന്ന പരിധിക്കപ്പുറം നടക്കുന്ന വിയോജിപ്പിനെ കുറ്റകൃത്യമായി കണക്കാക്കുന്നു.

രാഷ്ട്രത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനനിർവചനത്തിൽ ഹിംസയ്ക്ക് ബന്ധമുണ്ട്. അധികാര പരിധിയിൽ, നിയമാനുസൃത ഹിംസയ്ക്കുള്ള അധികാരം രാഷ്ട്രത്തിനുണ്ടെന്നുള്ളത് ആധുനിക രാഷ്ട്രത്തിന്റെ സവിശേഷതയാണ്. അതായത് നിയമപരമായ ഹിംസയ്ക്കുള്ള അധികാരം രാഷ്ട്രത്തിനു മാത്രമേയുള്ളുവെന്നും മറ്റുള്ളവ നിയമവിരുദ്ധമാണെന്നും മനസ്സിലാക്കാം. സാങ്കേതികമായി പറഞ്ഞാൽ ഹിംസാപരമായ ഏതൊരു പ്രവർത്തനത്തെയും രാഷ്ട്ര വിരുദ്ധമായി കണക്കാക്കാം (പ്രത്യേക സന്ദർഭങ്ങളും സ്വരക്ഷയ്ക്കായി ചെയ്യുന്നതും ഒഴിവാക്കിയിട്ടുണ്ട്). ഒരു വ്യക്തി നടത്തുന്ന കൈയേറ്റവും കൊലപാതകവും രാഷ്ട്രത്തിന്റെ ഹിംസയ്ക്കുള്ള അധികാരത്തെ ചോദ്യം ചെയ്യുന്നതിനാൽ കുറ്റകൃത്യമായി കണക്കാ ക്കുന്നു. അവർക്കെതിരെ കേസെടുക്കുന്നു.

ഹിംസ സാമൂഹികക്രമത്തിന്റെ ശത്രുവും എതിർപ്പിന്റെ തീവ്രരൂപവും നിയമത്തെ മാത്രമല്ല, പ്രധാനപ്പെട്ട സാമൂഹിക മാനദണ്ഡ ത്തെയും മറികടക്കുന്നതുമാണ്. സമൂഹ ത്തിലെ ഗുരുതരപ്രശ്നമായ സാമൂഹിക പിരിമുറുക്കങ്ങളാണ് ഹിംസയുടെ കാരണം. ഹിംസ രാഷ്ട്രത്തിന്റെ അധികാരത്തിന് വെല്ലു വിളിയാണ്. രാഷ്ട്രത്തിന്റെ നിയമവാഴ്ചയുടെ പരാജയത്തെയും തുറന്ന സംഘർഷങ്ങ ളെയുമാണ് ഹിംസ സൂചിപ്പിക്കുന്നത്.

സാമൂഹികക്രമവും ഗ്രാമം, പട്ടണം, നഗരം എന്നിവിടങ്ങളിലെ മാറ്റവും (Social order and change in Village, Town and Ctiy)

മിക്ക സമൂഹങ്ങളെയും നഗരം, ഗ്രാമം എന്നീ രണ്ടു മേഖലകളായി തരംതിരി ച്ചിരിക്കുന്നു. നഗരം, ഗ്രാമം എന്നിവിടങ്ങളിലെ ജീവിതസാഹചര്യവും സാമൂഹികസംഘട നകളും വ്യത്യസ്തമാണ്. നഗര-ഗ്രാമങ്ങളിലെ സാമൂഹികക്രമം വ്യത്യസ്തമായതിനാൽ ഇവിടത്തെ സാമൂഹികമാറ്റങ്ങൾക്ക് പ്രത്യേക പ്രാധാന്യമുണ്ടാകുന്നു.

നഗരം, ഗ്രാമം, പട്ടണം എന്നിവയുടെ അർഥം നമുക്കറിയാമെന്നു നാം കരുതും. എന്നാൽ ഇവയെ എങ്ങനെ കൃത്യമായി വേർതിരിക്കാം? (അധ്യായം 5-ലെ എം.എൻ. ശ്രീനിവാസിന്റെ ഗ്രാമങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള പഠനം എന്ന ഭാഗം കാണുക). വേട്ടയാടൽ, സ്ഥായിയല്ലാത്ത കൃഷി, ഭക്ഷണം ശേഖ രിക്കൽ എന്നിവയിൽ അടിസ്ഥാനമായ നാടോടിജീവിതത്തിന്റെ സാമൂഹികഘടനയിൽ മാറ്റങ്ങൾ സംഭവിച്ചാണ് ഗ്രാമസമൂഹങ്ങൾ ആവിർഭവിച്ചത് എന്ന് 'സമൂഹശാസ്ത്ര കാഴ്ച' (Sociological eye) യിൽ മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിയും. സ്ഥിരകാർഷികവ്യവസ്ഥ ആരംഭിച്ച തോടെ സാമൂഹികഘടനയിൽ മാറ്റം വന്നു. ഭൂമിയിലെ നിക്ഷേപവും സാങ്കേതികവിദ്യ യിലെ പുരോഗതിയും കൃഷിയിൽ ഉപയോ ഗിക്കാൻ തുടങ്ങിയപ്പോൾ, നിലനിൽപ്പിനാവശ്യ മുള്ളതിനേക്കാൾ ഉൽപ്പാദിപ്പിക്കാൻ തുടങ്ങി. സ്ഥിരകാർഷികവ്യവസ്ഥ സമ്പത്ത് സ്വരുക്കൂട്ടു ന്നതിനും സാമൂഹികവേർതിരിവുണ്ടാകുന്ന തിനും കാരണമായി. തൊഴിൽ വിഭജനം ജോലികളിൽ സവിശേഷവൽക്കരണം കൊണ്ടുവന്നു. ഇത്തരം സാമൂഹികമാറ്റങ്ങൾ ഗ്രാമത്തിൽ പ്രത്യേക സാമൂഹികഘടനയുടെ രൂപീകരണത്തിനു കാരണമായി.

ജനസാന്ദ്രത, കൃഷിയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട സാമ്പത്തികപ്രവർത്തനങ്ങൾ എന്നിവയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ഗ്രാമ-നഗരജീവിതം വ്യത്യാസപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു (വലിയ ഗ്രാമങ്ങ ളെയും ചെറിയ പട്ടണങ്ങളെയും ജനസംഖ്യാ ടിസ്ഥാനത്തിൽ താരതമ്യം ചെയ്യുന്നത് ഉചിതമല്ല.) പട്ടണത്തിനും നഗരത്തിനും ഗ്രാമത്തിനേക്കാൾ ജനസാന്ദ്രതയുണ്ടായി രിക്കും. ജനങ്ങളുടെ എണ്ണത്തിൽ ചെറുതാണെ ങ്കിലും ഗ്രാമങ്ങൾ താരതമ്യേന വലിയ സ്ഥലത്ത് വ്യാപിച്ചുകിടക്കുന്നു. നഗരങ്ങളിൽ നിന്നും പട്ടണത്തിൽനിന്നും ഗ്രാമങ്ങളെ വ്യത്യസ്തമാക്കുന്ന മറ്റൊരു ഘടകം കാർഷിക സാമ്പത്തികപ്രവർത്തനങ്ങളാണ്. ഗ്രാമത്തിലെ ശ്രദ്ധേയമായ വിഭാഗം ജനങ്ങളും കാർഷിക വൃത്തിയുമായി ബന്ധപ്പെട്ടു ജീവിക്കുന്നു. കൂടുതലും കാർഷികവിഭവങ്ങൾ ഉൽപ്പാദിപ്പി ക്കുന്നതിനാൽ അവരുടെ മുഖ്യവരുമാനം കൃഷിയിൽനിന്നാണ്.

പട്ടണവും ഗ്രാമവും ഭരണപരമായി വ്യത്യാസപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. പട്ടണത്തിലും ഗ്രാമത്തിലും ഒരേപോലെയുള്ള അധിവാസ കേന്ദ്രമാണെങ്കിലും അവ വലുപ്പത്തിൽ വ്യത്യാസപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. നഗരവും ചുറ്റുമുള്ള ഉപനഗരപ്രദേശങ്ങളും ആശ്രിത പ്രദേശങ്ങളും ഉൾപ്പെടുന്ന പ്രദേശത്തെ നാഗരികസഞ്ചയം (Urban agglomeration) എന്നു പറയുന്നു (ഈ

പദം ഔദ്യോഗിക കണക്കെടുപ്പിലാണ് സാധാരണ ഉപയോഗിക്കു ന്നത്). ഒന്നിലധികം നഗരങ്ങളോ അല്ലെങ്കിൽ നഗരത്തിന്റെ പലമടങ്ങ് വലുപ്പമുള്ള നഗര പ്രദേശങ്ങളോ ഉൾപ്പെടുന്നതിനെ മഹാനഗര പ്രദേശങ്ങ ളെന്നു (Metropolitian area) പറയുന്നു.

ആധുനികസമൂഹത്തിന്റെ വികാസം നഗരവൽക്കരണ (Urbanisation) പ്രക്രിയക്ക് ആക്കംകൂട്ടി. രാജ്യത്തിന്റെ വലിയൊരു ജനവിഭാഗം പടിപടിയായി നഗരങ്ങളിലേക്കു ജീവിതം മാറ്റുന്ന പ്രക്രിയയെ നഗരവൽ ക്കരണമെന്നു പറയുന്നു. മിക്ക വികസിത രാജ്യങ്ങളും നഗരവൽകൃതങ്ങളാണ്. ഏതെങ്കിലും രീതിയിൽ തടയുന്നില്ലെങ്കിൽ, വേഗത്തിലോ സാവകാശത്തിലോ നടക്കുന്ന നഗരവൽക്കരണപ്രക്രിയ വികസ്വരരാഷ്ട്ര ങ്ങളിലും സംഭവിക്കും. ചരിത്രത്തിലാദ്യമായി ലോകത്തിലെ നഗരജനസംഖ്യ ഗ്രാമ ജനസംഖ്യയെ 2007-ൽ മറികടക്കുമെന്ന് ഐക്യരാഷ്ട്രസഭ 2006-ൽത്തന്നെ പ്രവചിച്ചി രുന്നു. ഇന്ത്യയിലും നഗരവൽക്കരണം സംഭ വിക്കുന്നുണ്ട്. 1901-ൽ 11 ശതമാനത്തിൽ അൽപ്പം കുറവായിരുന്നു നഗരജന സംഖ്യയെങ്കിൽ 1951ൽ ജനസംഖ്യ 17 ശതമാ നത്തിൽ അൽപ്പം താഴെയായി വർധിച്ചു. 2011-ലെ കണക്കനുസരിച്ച് 35 ശതമാനം ജനങ്ങൾ നഗരങ്ങളിൽ ജീവിക്കുന്നു.

ഗ്രാമപ്രദേശങ്ങളിലെ സാമൂഹികക്രമവും സാമൂഹികമാറ്റങ്ങളും (Social order and Social change in Rural Areas)

ഗ്രാമങ്ങളിലെ അവസ്ഥ വ്യത്യസ്തമായ തിനാൽ സാമൂഹികക്രമവും സാമൂഹികമാ റ്റങ്ങളും വ്യത്യസ്തമായിരിക്കും. ഗ്രാമങ്ങൾ ചെറുതായതിനാൽ വ്യക്തികൾ തമ്മിൽ പരസ്പര വ്യക്തിബന്ധമുണ്ടായിരിക്കുകയും കാഴ്ചയിൽത്തന്നെ അവർ പരസ്പരം തിരിച്ചറിയുകയും ചെയ്യുന്നു. എല്ലാറ്റിലുമുപരി ഗ്രാമങ്ങളിലെ സാമൂഹികഘടന പാരമ്പര്യ മാതൃക പിന്തുടരുന്നു. ജാതി മത തുടങ്ങിയ സാമൂഹികസ്ഥാപനങ്ങൾ ഗ്രാമത്തിൽ ശക്തമായതിനാൽ പ്രത്യേക കാരണങ്ങളി ല്ലെങ്കിൽ നഗരത്തെയപേക്ഷിച്ച് ഗ്രാമങ്ങളിൽ മാറ്റങ്ങൾ സംഭവിക്കുന്നത് വളരെ സാവകാശ മായിരിക്കും.

നഗരങ്ങളെ അപേക്ഷിച്ച് ഗ്രാമങ്ങളിൽ കീഴാളവിഭാഗങ്ങൾക്ക് അവരുടെ അഭി പ്രായങ്ങളും താൽപ്പര്യങ്ങളും പ്രകടിപ്പിക്കാ നുള്ള സാധ്യത കുറവാണ്. അപരിചിതത്വവും അകലവും ഇല്ലാത്തതിനാൽ കീഴാളവിഭാ ഗങ്ങൾ വിയോജിപ്പു പ്രകടിപ്പിച്ചാൽ അവരെ എളുപ്പത്തിൽ തിരിച്ചറിയുകയും പ്രബല വിഭാഗങ്ങൾ കീഴാളരെ ശിക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. പ്രബലവിഭാഗങ്ങൾ ശക്തരായ തിനാൽ എല്ലാത്തരം തൊഴിൽമേഖ ലകളെയും വിഭവങ്ങളെയും നിയന്ത്രിക്കുന്നു. പാവങ്ങൾക്ക് മറ്റൊരു തൊഴിൽസാധ്യതയോ സഹായമോ ലഭിക്കാത്തതിനാൽ പ്രബലവിഭാ ഗത്തെ ആശ്രയിക്കേണ്ടിവരുന്നു. ജനസംഖ്യ കുറവായ തിനാൽ വലിയതോതിൽ അംഗങ്ങളെ സംഘടിപ്പിക്കാനോ ഇതിനുള്ള ശ്രമം മറച്ചു വയ്ക്കാനോ സാധിക്കില്ല. അതിനാൽ സംഘ ടിപ്പിക്കപ്പെട്ടവർ എളുപ്പത്തിൽ അടിച്ചമർ ത്തപ്പെടുന്നു. ചുരുക്കത്തിൽ, ഗ്രാമങ്ങളിൽ എളുപ്പത്തിൽ തകർക്കാൻ കഴിയാത്ത ശക്ത മായ ഒരു ഘടനയുണ്ട്. ഗ്രാമത്തിൽ സാമൂ ഹികമാറ്റം സാവകാശം മാത്രം സംഭവിക്കുന്ന തിനു കാരണം അവിടത്തെ സാമൂഹികക്രമം ശക്തവും അടുക്കാൻ ഇഷ്ടപ്പെടാത്തതിനാലു മാണ്.

ഗ്രാമത്തിൽ മാറ്റം സാവകാശം മാത്രം സംഭവിക്കുന്നത് അവ ചിതറി കിടക്കുന്ന തിനാലും ലോകത്തിലെ മറ്റു ഭാഗങ്ങളുമായി ബന്ധമില്ലാത്തതിനാലുമാണ്. പുതിയ

വാർത്താവിനിമയരീതികൾ, പ്രത്യേകിച്ച് ടെലിഫോൺ, ടെലിവിഷൻ തുടങ്ങിയവ ഗ്രാമങ്ങളിൽ വലിയ മാറ്റമുണ്ടാക്കി. ഇത് ഗ്രാമങ്ങളും പട്ടണങ്ങളും തമ്മിലുള്ള സാംസ്കാരികചലനമാന്ദ്യം (Cultural lag) കുറയ്ക്കുകയോ ഇല്ലാതാക്കുകയോ ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. ഒറ്റപ്പെട്ടത്, വിദൂരം എന്നീ ഗ്രാമത്തിന്റെ മുഖച്ഛായ ഗതാഗതമാർഗങ്ങളായ റോഡ്, റെയിൽവേ തുടങ്ങിയവയുടെ മുന്നേറ്റം അപ്രസക്തമാക്കി. ഇതു മാറ്റത്തിന്റെ വേഗം വർധിപ്പിക്കുന്നു.

കൃഷിയിലും കാർഷികബന്ധത്തിലുമുള്ള മാറ്റങ്ങൾ ഗ്രാമീണസമൂഹങ്ങളുടെ മാറ്റത്തെ കാര്യമായി സ്വാധീനിച്ചു. ഭൂപരിഷ്കരണങ്ങൾ, ഭൂമിയിലെ ഉടമസ്ഥതയിൽ ഉണ്ടാക്കിയ മാറ്റം ഗ്രാമീണസമൂഹങ്ങളെ കാര്യമായി സ്വാധീനിച്ചു. ഇന്ത്യയിൽ സ്വാതന്ത്ര്യാനന്തരം നടപ്പിലാക്കിയ ഒന്നാംഘട്ട ഭൂപരിഷ്കരണം അസന്നിഹിത ഭൂവുടമകളുടെ (Absentee land-lords) സ്വത്തവകാശം മാറ്റുകയും ഭൂമിയും അതിലെ കൃഷിയും അവ യഥാർഥത്തിൽ കൈകാര്യം ചെയ്തിരുന്നവർക്കു നൽകുകയും ചെയ്തു. കൃഷിയുമായി ബന്ധമില്ലാത്ത ഇടത്തരം വിഭാഗത്തിൽപ്പെട്ടവർക്കാണ് ഭൂമിയുടെ അധികാരം കൂടുതലും ലഭിച്ചത്. ഇത്തരം ആളുകളുടെ വോട്ടുകൾ നിർണായകമായതിനാൽ ഇവർക്ക് സാമൂഹിക പദവിയും രാഷ്ട്രീയപദവിയും വർധിച്ചു. എം. എൻ. ശ്രീനിവാസ് ഈ വിഭാഗത്തെ അധീശജാതികൾ (Dominant castes) എന്നു വിളിച്ചു. നാട്ടിൻപുറത്ത് പ്രബലജാതികൾ സാമ്പത്തികമായി ശക്തികളായതിനാൽ തിരഞ്ഞെടുപ്പുരാഷ്ട്രീയത്തിലും അവർ ആധിപത്യം സ്ഥാപിച്ചു. എന്നാൽ ഈ അടുത്തകാലത്തായി കീഴാളജാതിക്കാരുടെയും പിന്നാക്കജാതിക്കാരുടെയും എതിർപ്പു നേരിടേണ്ടിവരുന്നുണ്ട്. ആന്ധ്രപ്രദേശ്, ബിഹാർ, ഉത്തർപ്രദേശ്, തമിഴ്നാട് തുടങ്ങിയ സംസ്ഥാനങ്ങളിൽ ഇത് വലിയ സാമൂഹിക കലാപങ്ങൾക്കു വഴിയൊരുക്കി.

കൃഷിയിലെ സാങ്കേതികമുന്നേറ്റം ഗ്രാമങ്ങളിൽ വലിയതും പെട്ടെന്നുള്ളതുമായ സ്വാധീനമുണ്ടാക്കി. പുതിയ യന്ത്രോപകരണങ്ങളുടെയും പുതിയ വിത്തിനങ്ങളുടെയും ഉപയോഗം അധ്വാനത്തിന്റെ ആവശ്യകത ഗണ്യമായി കുറയ്ക്കുകയും വ്യത്യസ്ത സാമൂഹികവിഭാഗങ്ങളായ തൊഴിലാളികൾ, ഭൂവുടമകൾ എന്നിവർക്കിടയിലെ വിലപേശലിനെ മാറ്റുകയും ചെയ്തു. സാങ്കേതികവും സാമ്പത്തികവുമായ മാറ്റങ്ങൾ തൊഴിൽ ആവശ്യങ്ങളെ നേരിട്ടു ബാധിക്കുന്നില്ലെങ്കിലും, വ്യത്യസ്തവിഭാഗങ്ങളുടെ സാമ്പത്തികശക്തിയിൽ മാറ്റങ്ങളുടെ ഒരു ശൃംഖലയ്ക്ക് തുടക്കം കുറിക്കാൻ കഴിഞ്ഞു. കാർഷികോൽപ്പന്നങ്ങളുടെ വിലയിലെ മാറ്റങ്ങൾ, വരൾച്ച, വെള്ളപ്പൊക്കം തുടങ്ങിയവ ഗ്രാമീണസമൂഹത്തിന്റെ നാശത്തിനു കാരണമായി. ഈയടുത്തകാലത്ത് ഇന്ത്യയിലുണ്ടായ ആത്മഹത്യകൾ ഇതിനുദാഹരണമാണ്. ഗ്രാമീണദരിദ്രരെ ലക്ഷ്യമാക്കിയുള്ള വികസനപരിപാടികൾ ഗ്രാമങ്ങളിൽ വലിയ മാറ്റങ്ങളുണ്ടാക്കി. 2005-ലെ ദേശീയ ഗ്രാമീണ തൊഴിലുറപ്പുപദ്ധതി ഇതിനുദാഹരണമാണ്.

ദേശീയ ഗ്രാമീണ തൊഴിലുറപ്പു പദ്ധതിയെക്കുറിച്ച് പഠിച്ച് അതിന്റെ ചരിത്രം, ലക്ഷ്യം, പ്രാധാന്യം, പദ്ധതി അഭിമുഖീകരിക്കുന്ന പ്രശ്നങ്ങൾ, ഫലങ്ങൾ എന്നിവ വിശദീകരിക്കുന്ന പ്രബന്ധം തയാറാക്കുക.

നഗരപ്രദേശങ്ങളിലെ സാമൂഹികക്രമവും സാമൂഹികമാറ്റവും (Social order and Social Change in Urban Area)

പുരാതനസമൂഹത്തിൽപ്പോലും നഗരങ്ങളുണ്ടായിരുന്നു. എന്നാൽ നഗരജീവിതമെന്ന ജീവിതരീതി (Urbanism) ഒരു ആധുനിക പ്രതിഭാസമാണ്. ആധുനികകാലത്തിനുമുമ്പ് വ്യാപാരം, മതം, യുദ്ധം എന്നിവ നഗരങ്ങളുടെ സ്ഥാനവും പ്രാധാന്യവും തീരുമാനിച്ചിരുന്നു. പ്രധാനപ്പെട്ട വ്യാപാരപാതകൾ, യോജിച്ച തുറമുഖങ്ങൾ എന്നിവിടങ്ങളിൽ സ്വാഭാവികമായും നഗരങ്ങളുണ്ടായി. യുദ്ധതന്ത്ര പ്രാധാന്യമുള്ള സ്ഥലങ്ങൾ, തീർഥാടകരെ ആകർഷിക്കുന്ന മതകേന്ദ്രങ്ങൾ എന്നിവയും നഗരങ്ങളായി മാറി. ആസാമിലെ ബ്രഹ്മപുത്രാനദിക്കരയിലെ തെസ്പുർ, വടക്കൻ കേരളത്തിലെ അറബിക്കടലിന്റെ തീരത്തുള്ള കോഴിക്കോട് എന്നിവ മധ്യകാലഘട്ടത്തിലെ ഇന്ത്യൻ നഗരങ്ങൾക്ക് ഉദാഹരണങ്ങളാണ്. രാജസ്ഥാനിലെ അജ്മീർ, ഉത്തർപ്രദേശിലെ വാരണാസി (ബനാറസ്, കാശി എന്നീ പേരിലും അറിയപ്പെടുന്നു). തമിഴ്നാട്ടിലെ മധുര തുടങ്ങിയവ ഇന്ത്യയിലെ ക്ഷേത്ര നഗരങ്ങൾക്ക് ഉദാഹരണങ്ങളാണ്.

സമൂഹശാസ്ത്ര കാഴ്ചപ്പാടിൽ നഗരജീവിതവും ആധുനികതയും ഒരുമിച്ചു പോകുന്നു, ഒന്ന് മറ്റൊന്നിന്റെ പ്രകടനമായി കണക്കാക്കാം. വലിയ ജനസാന്ദ്രതയുള്ള നഗരങ്ങൾ ബഹുജനരാഷ്ട്രീയത്തിന്റെ കേന്ദ്രങ്ങളായാണ് ചരിത്രത്തിലുടനീളം അറിയപ്പെടുന്നത്. അവ ആധുനികമനുഷ്യന്റെ പ്രവർത്തനമണ്ഡലം കൂടിയാണ്. നഗരത്തിലെ അജ്ഞാതത്വവും സൗകര്യങ്ങളും സ്ഥാപനങ്ങളും വ്യക്തികൾക്ക് അതിരുകളില്ലാത്ത സാധ്യതകൾ തുറന്നുകൊടുത്തു. വ്യക്തിപരതയെ നിരുത്സാഹപ്പെടുത്തുന്ന ഗ്രാമത്തിൽ നിന്ന് വ്യത്യസ്തമായി നഗരങ്ങളിൽ അതിനെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നു.

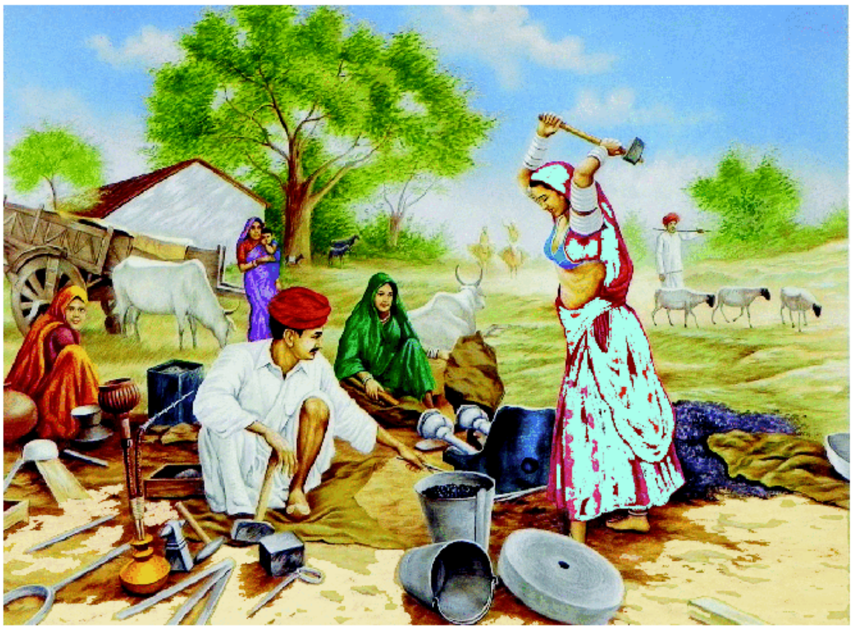

ഗ്രാമീണ ജീവിതം

കൂടപ്പിറപ്പിനെ പരിപാലിക്കുന്ന പെൺകുട്ടി

ധാരാളം കലാകാരും എഴുത്തുകാരും നഗരത്തെ വ്യക്തികളുടെ പറുദീസയായി കണക്കാക്കിയതിൽ തെറ്റില്ല. നഗരത്തിൽ സ്വാതന്ത്ര്യങ്ങളും അവസരങ്ങളും കുറച്ചു വ്യക്തികൾക്കുമാത്രമേ ലഭിക്കുകയുള്ളൂ. കൃത്യമായി പറഞ്ഞാൽ സാമൂഹികമായും സാമ്പത്തികമായും ഉന്നതനിലവാരം പുലർത്തുന്ന ഒരു ന്യൂനപക്ഷത്തിനു മാത്രമേ നഗരജീവിതത്തിന്റെ സ്വാതന്ത്ര്യവും ആർഭാടവും ആസ്വദിക്കാൻ കഴിയുകയുള്ളൂ. നഗരത്തിൽ ജീവിക്കുന്ന ഭൂരിഭാഗം ജനതയ്ക്കും പരിമിതമായ സ്വാതന്ത്ര്യം മാത്രമാണു ലഭിക്കുന്നത്. അവർക്ക് സമ്മർദങ്ങളുടെ ഫലമായി നിയന്ത്രിതവും ആപേക്ഷികവുമായ സ്വാതന്ത്ര്യം മാത്രമേയുള്ളൂ. വ്യക്തികൾ ഉൾപ്പെടുന്ന സാമൂഹികസംഘങ്ങൾ ചെലുത്തുന്ന സാമൂഹിക-സാമ്പത്തിക സമ്മർദങ്ങൾ ഇതിന് കാരണമാകുന്നു. നഗരജീവിതത്തിൽ ജാതി, മതം, വംശം, പ്രദേശം, വർഗം എന്നിവയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലാണ് സ്വത്വങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കപ്പെടുന്നത്. ചെറിയൊരു സ്ഥലത്ത് അനേകം പേർ കേന്ദ്രീകരിക്കുമ്പോൾ അവരുടെ സ്വത്വങ്ങളെ ശക്തിപ്പെടുത്തുന്നതോടൊപ്പം നിലനിൽപ്പിനും ചെറുത്തുനിൽപ്പിനും അവകാശങ്ങൾക്കും വേണ്ടി പദ്ധതികളും തയാറാക്കപ്പെടുന്നു.

പട്ടണത്തിലെയും നഗരത്തിലെയും സാമൂഹികക്രമത്തിലെ ഏറ്റവും വലിയ പ്രശ്നം സ്ഥലദൗർലഭ്യമാണ്. നഗരങ്ങൾക്ക് ഉയർന്ന ജനസാന്ദ്രത ഉൾക്കൊള്ളാനാകാത്തത് വലിയ പ്രശ്നങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കുന്നു. ലഭ്യമായ സ്ഥലം കൃത്യമായി ഉപയോഗിക്കുന്നതായിരിക്കണം നഗരസമൂഹത്തിന്റെ പ്രാഥമിക കർത്തവ്യം. പാർപ്പിടസൗകര്യം, തൊഴിലാളികൾക്ക് ഗതാഗതസൗകര്യം, പൊതുസ്ഥലങ്ങൾ, വ്യവസായകേന്ദ്രങ്ങൾ, പൊതുജനാരോഗ്യം, ശുചിത്വം, സമാധാനം, പൊതുസുരക്ഷ എന്നിവയെല്ലാം ഉൾപ്പെടുന്നതാണ് പ്രാഥമിക കർത്തവ്യം. ഓരോ പ്രാഥമിക

നഗരത്തിലെ വാണിജ്യസമുച്ചയം

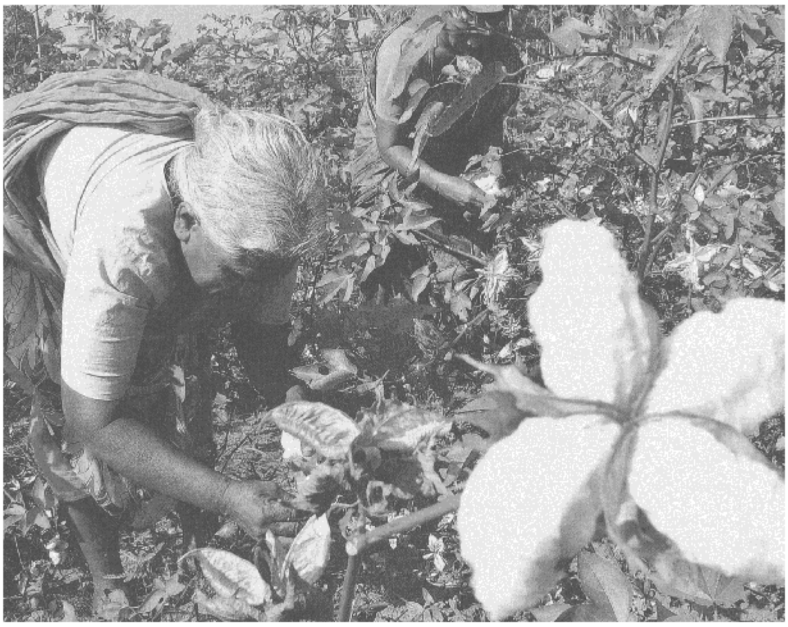

കാർഷികവൃത്തി

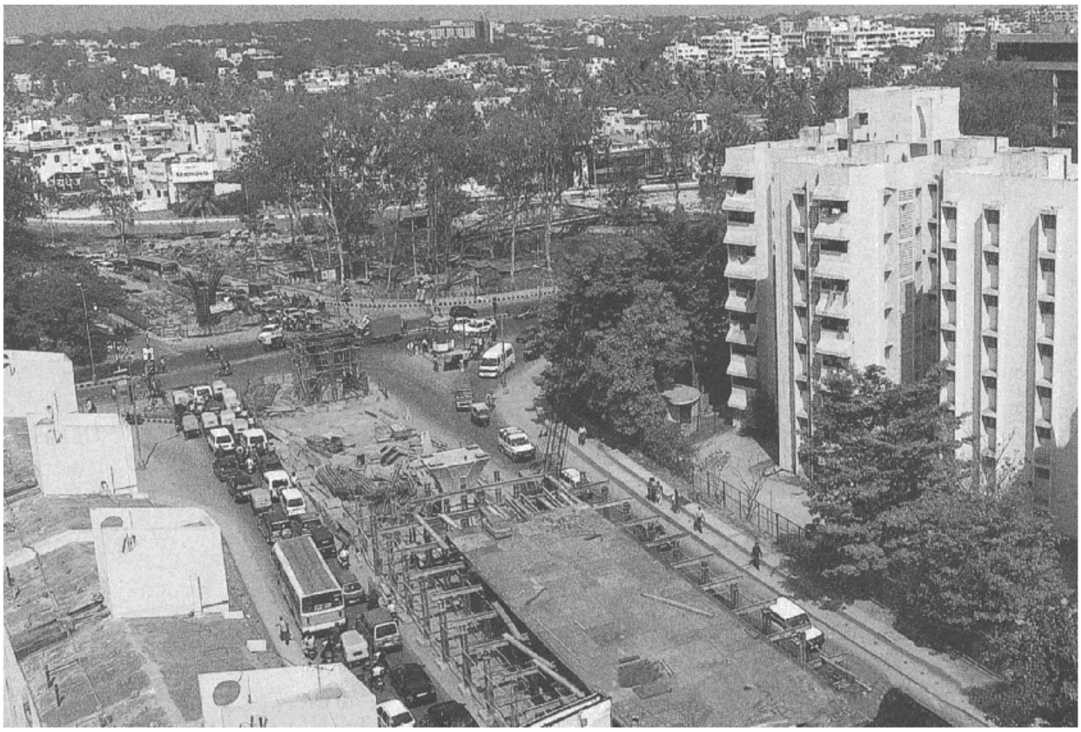

നഗരപ്രദേശത്തെ യാത്രാസൗകര്യങ്ങൾ

കർത്തവ്യം ആസൂത്രണം ചെയ്യുമ്പോഴും നടപ്പിലാക്കുമ്പോഴും നിലനിർത്തിക്കൊണ്ടു പോകുമ്പോഴും വലിയ വെല്ലുവിളികൾ നേരിടേണ്ടിവരുന്നു. ജാതി, മതം, ദേശം എന്നിവയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ഭിന്നതയും പിരിമുറുക്കവും നിലനിൽക്കുന്ന പശ്ചാത്തലം വെല്ലുവിളികളുടെ സങ്കീർണത വർധിപ്പിക്കുന്നു.

പാർപ്പിടപ്രശ്നം ഉദാഹരണമായെടുക്കാം. പാർപ്പിടദൗർലഭ്യം ദരിദ്രരെ പാർപ്പിടരഹിതരാക്കുന്നതിനാൽ അവർ തെരുവുകളിലും നടപ്പാതകളിലും പാലങ്ങൾക്കടിയിലും മേൽപ്പാലങ്ങൾക്കടിയിലും ഉപയോഗിക്കാത്ത കെട്ടിടങ്ങളിലും ഒഴിഞ്ഞ ഇടനാഴികളിലും ജീവിക്കേണ്ടിവരുന്നു. തെരുവുജനത (Street people) എന്ന ഈ പ്രതിഭാസം ചേരികളുയർന്നുവരുന്നതിന് (Slums) കാരണമാകുന്നു. ജനനിബിഡമായതും ശുചീകരണം, ജലവിതരണം, വൈദ്യുതി തുടങ്ങിയ അടിസ്ഥാനസൗകര്യങ്ങൾ ഇല്ലാത്തതും പ്ലാസ്റ്റിക്ഷീറ്റ് മുതൽ കാർഡ്ബോർഡ് വരെയുള്ള സാമഗ്രികൾകൊണ്ടു നിർമിച്ച വീടുകളുള്ളതുമായ സ്ഥലത്തെ 'ചേരി' (Slums) എന്നു വിളിക്കുന്നു. സ്ഥിര സ്വത്തവകാശമില്ലാത്തതിനാൽ ചേരികളിലെ ജനങ്ങളുടെമേൽ ദാദാ' (Dadas) മാരുടെ ആധിപത്യം ഉണ്ടാകുന്നു. ഇത്തരത്തിലുള്ള ആധിപത്യം മറ്റു കുറ്റകൃത്യ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കു കാരണമാകുന്നു.

നഗരത്തിൽ എവിടെ, എങ്ങനെ ജീവിക്കണമെന്നു തീരുമാനിക്കുന്നത് സാമൂഹിക സ്വത്വത്തിന്റെ (Social Identity) അടിസ്ഥാനത്തിലാണ്. വർഗം, വംശം, മതം എന്നിവയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലാണ് ലോകത്തെല്ലായി

ടത്തും വാസസറലങ്ങൾ തീരുമാനിക്കുന്നത്. ഇത്തരം വേർതിരിവുകളും സ്വത്വങ്ങൾക്കിടയിലെ പിരിമുറുക്കങ്ങളും പ്രശ്നങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കുന്നു. ഉദാഹരണത്തിന്, ഇന്ത്യ യിലെ ഹിന്ദുക്കളും മുസ്ലിങ്ങളും തമ്മിലുള്ള പിരിമുറുക്കങ്ങൾ അയൽപക്കങ്ങളെ ഏകസമുദായമാക്കുന്നു (Single-commuuntiy). വർഗീയസംഘർഷങ്ങൾ എവിടെയെല്ലാം സംഭവിച്ചിട്ടുണ്ടോ, അവിടെയെല്ലാം ഏകസമുദായവൽക്കരണ പ്രക്രിയ (Ghettoisation) ശക്തിപ്പെട്ടു. 2002-ലെ ഗുജറാത്ത് കലാപം ഇന്ത്യയിലെ ഏകസമുദായവൽക്കരണ പ്രക്രിയയ്ക്ക് ഉദാഹരണമാണ്. ലോകവ്യാപക പ്രതിഭാസമായ ബന്ധിതസമുദായങ്ങൾ (Gatcd communitics) ഇന്ത്യൻ നഗരങ്ങളിലും കാണുന്നു. സമ്പന്ന അയൽപക്കങ്ങൾ മതിലുകളും കവാടങ്ങളും നിർമിച്ച് ചുറ്റുപാടിൽ നിന്ന് വേർതിരിഞ്ഞു നിൽക്കുന്നതോടൊപ്പം അവിടേക്കുള്ള പ്രവേശനവും നിർഗമനവും നിയന്ത്രിക്കപ്പെടുന്നു. ഇത്തരത്തിലുള്ള സമുദായങ്ങൾക്ക് സമാന്തരവും സ്വന്തവുമായ ജലവിതരണം, വൈദ്യുതിവിതരണം, സമാധാന - സുരക്ഷാസംവിധാനം എന്നിവ ഉണ്ടായിരിക്കും.

നിങ്ങളുടെ ശ്രദ്ധയിൽ വന്നിട്ടുള്ള ബന്ധിതസമുദായങ്ങളെക്കുറിച്ച് ഉദാഹരണസഹിതം കുറിപ്പ് തയാറാക്കുക. എപ്പോഴാണ് അവിടെ ഗേറ്റും മതിലും ഉയർന്നു വന്നത്.

അതിന് എതിർപ്പുകളുണ്ടായിരുന്നോ? ആരിൽ നിന്ന്? എന്തു കാരണങ്ങളാലാണ് ജനങ്ങൾ ഇത്തരം ഇടങ്ങളിൽ താമസിക്കുന്നത്? എന്തു സ്വാധീനമാണ് അയൽപക്കങ്ങളിലും സമൂഹത്തിലും ഉളവാക്കുന്നത്?

നഗരത്തിലെ പാർപ്പിടരീതികൾ അവിടത്തെ സാമ്പത്തികസറിതിയുമായി ബന്ധപ്പെട്ടു കിടക്കുന്നു. തൊഴിലിടങ്ങളുടെ സറാനവും വാസപ്രദേശങ്ങളുടെ സറാനവും നഗരത്തിലെ ഗതാഗതപ്രശ്നത്തിന്റെ മുഖ്യകാരണങ്ങളാണ്. തൊഴിലിടങ്ങളുടെ സറാനം വളരെ ദൂരെയാണെങ്കിൽ വിപുലമായ ഗതാഗത സംവിധാനം ആവശ്യമാണ്. നഗരത്തിലെ ജോലിക്കാരുടെ ജീവിതനിലവാരത്തിന് ഗതാഗതസംവിധാനവുമായി നേരിട്ടു ബന്ധമുണ്ട്. റോഡ്ഗതാഗതത്തിൽ പൊതു വാഹനങ്ങളേക്കാൾ സ്വകാര്യവാഹനങ്ങൾ ഉപയോഗിക്കുന്നത് വായുമലിനീകരണത്തിനും ഗതാഗതക്കുരുക്കിനും കാരണമാകുന്നു. മുകളിൽ പറഞ്ഞ വിശദീകരണത്തിൽനിന്ന് വാസപ്രദേശങ്ങളുടെ വിതരണം നഗര സമൂഹത്തിൽ സങ്കീർണവും ബഹുമുഖ സ്വഭാവപ്രശ്നങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കുന്നതുമാണെന്ന് മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിയും

ദൂരസ്ഥലത്തുനിന്നു സ്ഥിരമായി ജോലിസ്ഥലത്തേക്കു വരുന്നവർ രാഷ്ട്രീയമായി സ്വാധീനിക്കുന്ന ഉപസംസ്കാരമായി വളരുന്നു. ഉദാഹരണത്തിന്, ഉപനഗരങ്ങളിൽനിന്നുള്ള തീവണ്ടികളിൽ വരുന്നവർ പ്രാദേശികർ എന്നറിയപ്പെടുകയും (Locals) അവർ പ്രത്യേക സമാജങ്ങളുണ്ടാക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അവർ തീവണ്ടിയിൽവച്ച് പാട്ടുപാടുകയും ആഘോഷങ്ങൾ നടത്തുകയും ബോർഡ് കളികൾ (മത്സരങ്ങൾ ഉൾപ്പെടെ) അല്ലെങ്കിൽ ചില നേരം പോക്കുകളിൽ ഏർപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്നു.

നഗരത്തിലെ ചില സ്ഥലങ്ങളിൽ സംഭവിക്കുന്ന ഉയർച്ചതാഴ്ചകൾ വ്യത്യസ്ത രൂപത്തിലും ഭാവത്തിലും അവിടെ സംഭവിക്കുന്ന മാറ്റങ്ങൾക്ക് ഉദാഹരണങ്ങളാണ്. ലോകത്തെല്ലായിടത്തും നഗരകേന്ദ്രങ്ങൾക്കുമാറ്റങ്ങളുണ്ടായിട്ടുണ്ട്. പത്തൊമ്പതാം നൂറ്റാണ്ടിലും ഇരുപതാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ ആദ്യപകുതിയിലും നഗരകേന്ദ്രങ്ങൾ അധികാരകേന്ദ്രങ്ങളായിരുന്നെങ്കിൽ ഇരുപതാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ അവസാന പകുതിയിൽ അധികാരകേന്ദ്രങ്ങളുടെ ശക്തി ക്ഷയിച്ചു. ഈ കാലഘട്ടത്തിലാണ് നഗരപ്രാന്തങ്ങൾ വളർച്ചപ്രാപിച്ചു തുടങ്ങിയത്.

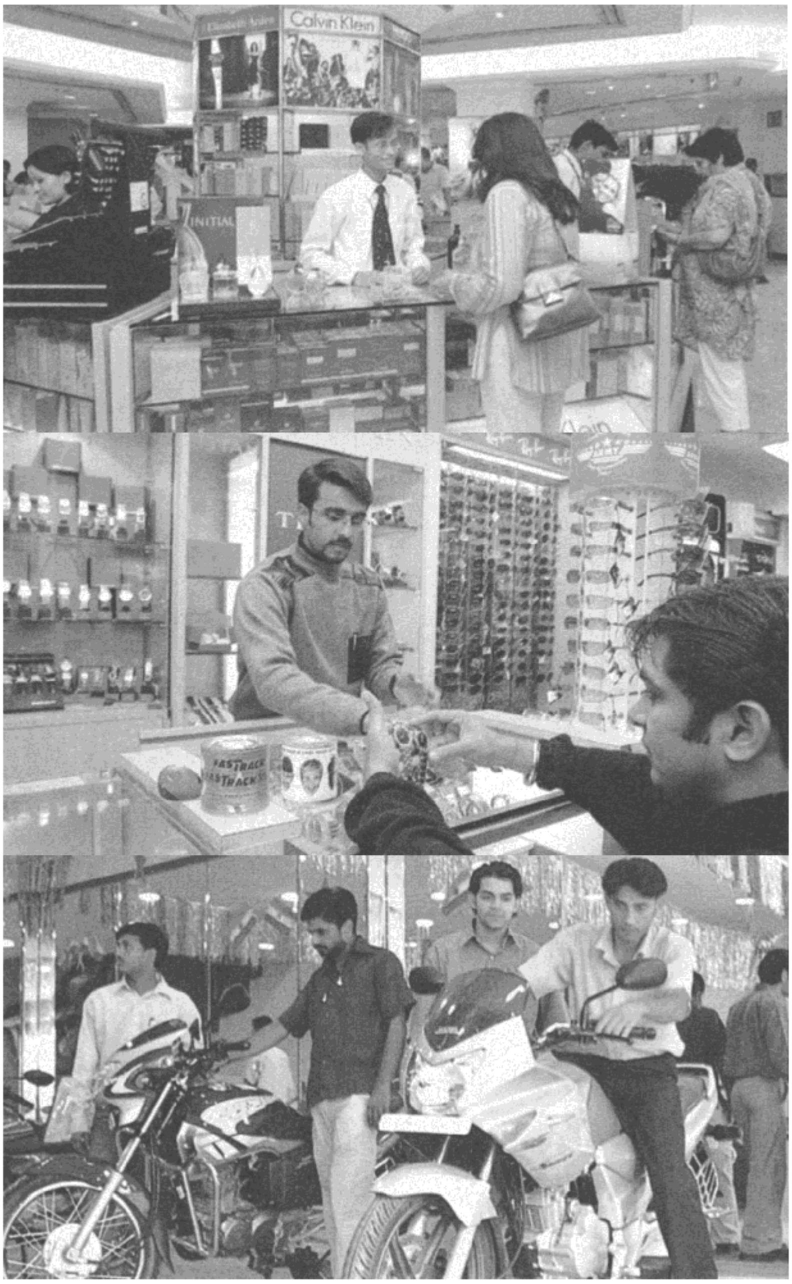

നഗരവിപണി

നഗരകേന്ദ്രങ്ങളിൽ താമസിച്ചിരുന്ന സമ്പന്ന വിഭാഗങ്ങൾ പലകാരണങ്ങളാൽ അവിടം ഉപേക്ഷിച്ച് നഗരപ്രാന്തങ്ങളിൽ ചേക്കേറാൻ തുടങ്ങിയതാണിതിനു കാരണം. എന്നാൽ പാശ്ചാത്യരാജ്യങ്ങളിൽ പഴയപ്രതാപത്തിലേക്കു തിരിച്ചുവന്ന ധാരാളം നഗരകേന്ദ്രങ്ങൾ കാണാം. ഇതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ഒരു പ്രതിഭാസമാണ് 'കുലീനവൽക്കരണം' (Gentrification). താഴ്ന്ന വർഗത്തിൽപ്പെട്ട ഒരു സമൂഹം ഉയർന്ന വർഗമായോ മധ്യവർഗമായോ മാറുന്ന പ്രക്രിയയെ കുലീനവൽക്കരണം എന്നു പറയുന്നു. ഭൂമിവില വർധിക്കുമ്പോൾ നിർമാണരംഗത്തുള്ളവർ അതിനെ ലാഭകരമാക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്നത് താഴ്ന്ന വർഗത്തിൽപ്പെട്ടവർക്കു സഹായകമായിത്തീരും. വാടകമൂല്യം വർധിക്കുന്നത് താഴ്ന്ന വർഗത്തിന് ഉയർന്ന വർഗമാകാൻ സഹായകമാണ്. നേർവിപരീതമായും സംഭവിക്കാറുണ്ട്. താഴ്ന്നവിഭാഗത്തിന്റെ പരിശ്രമം പരാജയപ്പെടുകയും അവർ പഴയ സ്ഥാനത്തേക്കു തിരിച്ചെത്തുകയും ചെയ്യുന്നു.

നിങ്ങളുടെ ചുറ്റുപാടിലുണ്ടായ കുലീനവൽക്കരണത്തിന് ഉദാഹരണം കണ്ടെത്തി വിശദീകരിക്കുക.

കുലീനവൽക്കരണം സംഭവിക്കുന്നതിന് മുമ്പ് ആ പ്രദേശം എങ്ങനെയായിരുന്നു? വിവിധ സാമൂഹികസംഘങ്ങളെയും വർഗങ്ങളെയും എങ്ങനെയാണ് ഇത് സ്വാധീനിച്ചത്? ആർക്കാണ് ഇതുകൊണ്ട് ഗുണം? ആർക്കാണ് നഷ്ടം? ആരാണ് ഈ മാറ്റത്തിന് ആഗ്രഹിച്ചത്?

ഗതാഗതരീതിയിലുള്ള മാറ്റങ്ങൾ നഗരങ്ങളിൽ പ്രധാനപ്പെട്ട വ്യതിയാനങ്ങൾ കൊണ്ടുവന്നു. താങ്ങാവുന്നതും സുരക്ഷിതവും കാര്യക്ഷമവുമായ പൊതുഗതാഗതസംവിധാനം നഗരജീവിതത്തിൽ വ്യത്യാസ മുണ്ടാക്കുകയും നഗരജീവിതം രൂപപ്പെടു ത്തുകയും ചെയ്യുന്നു. പൊതുഗതാഗതത്തെ ആശ്രയിക്കുന്ന നഗരങ്ങളും (ലണ്ടൻ, ന്യൂയോർക്ക്) സ്വകാര്യവാഹനങ്ങളെ ആശ്രയിക്കുന്ന നഗരങ്ങളും (ലോസ് ആഞ്ചലസ്) തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസങ്ങളെക്കുറിച്ച് പല പണ്ഡിതരും സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഡൽഹിയിലെ മെട്രോ റെയിൽ അവിടത്തെ സാമൂഹികജീവി തത്തെ മാറ്റിമറിച്ചു. എന്നാൽ ഇന്ത്യയിൽ സ്വാഭാവിക ജനസംഖ്യാപെരുപ്പവും കുടിയേറ്റവും നഗരവൽക്കരണപ്രക്രിയയിൽ വലിയ പ്രശ്നങ്ങൾ സൃഷ്ടിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു.

അൽപ്പംകൂടി...

സാമൂഹികക്രമം

പരസ്പരം പങ്കുവയ്ക്കപ്പെടുന്നതും സ്ഥിരതയാർന്നതുമായ (പ്രവചിക്കപ്പെടാവുന്നതും) മനുഷ്യപെരുമാറ്റങ്ങളുടെ മാതൃകയാണ് സാമൂഹികക്രമം എന്നു നിർവചിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. മനുഷ്യപെരുമാറ്റങ്ങൾക്കു വഴികാട്ടിയാവുന്ന പ്രമാണങ്ങളും നിയന്ത്രണങ്ങളും സാമൂഹികക്രമങ്ങൾ ലഭ്യമാക്കുന്നു.

- **നിർവഹണവാദ കാഴ്ചപ്പാടിൽ സാമൂഹികക്രമം**

  സ്വാർഥബുദ്ധിയും മത്സരോത്സുകതയും സഹജമായുള്ളവരാണ് മനുഷ്യരെന്ന് 17-ാംനൂറ്റാണ്ടിലെ ദാർശികനായിരുന്ന തോമസ് ഹോബ്സ് ചൂണ്ടിക്കാട്ടി. ഇവയെ നേരിടാൻ ഉറപ്പാർന്ന പ്രമാണങ്ങളും ശക്തമായ ഭരണകൂടവും അനിവാര്യമാണെന്നും അദ്ദേഹം അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. ശക്തമായ ഭരണകൂടത്തേക്കാൾ സമൂഹം അതിന്റെ അംഗങ്ങൾക്കിടയിൽ മൂല്യങ്ങളുടെയും വിശ്വാസങ്ങളുടെയും ഒരു ആന്തരികരൂപം സൃഷ്ടിച്ചെടുക്കേണ്ടതാണെന്ന് നിർവഹണവാദിയായ ദുർഖീം ചൂണ്ടിക്കാട്ടി. പൊതുഅവബോധം (Collective conscience) ഭരണകൂട നിയമവാഴ്ചയേക്കാൾ പ്രാധാന്യം നേടിയതാണെന്നും അദ്ദേഹം വാദിച്ചു. സമൂഹത്തിൽ ഏകീകരണത്തിന്റെ ശക്തിയായി പ്രവർത്തിക്കുന്ന പൊതുഅവബോധം പരസ്പരം പങ്കുവയ്ക്കുന്ന വിശ്വാസങ്ങളെയും സദാചാരമനോഭാവങ്ങളെയും സൂചിപ്പിക്കുന്നു. ആധുനികസമൂഹത്തിന്റെ നിലനിൽപ്പിന് മൂല്യങ്ങളിൽ ചില അടിസ്ഥാന പൊരുത്തപ്പെടലുകൾ അനിവാര്യമാണെന്നും ദുർഖീം വിശ്വസിച്ചു.

  സാമൂഹികക്രമം നിലനിർത്തുന്നതിൽ മതം, വിദ്യാഭ്യാസം, കുടുംബം എന്നീ സാമൂഹികസ്ഥാപനങ്ങളുടെ പ്രാധാന്യം ടാൽക്കോട് പാർസൺസ് ചൂണ്ടിക്കാട്ടി. സമൂഹം അംഗീകരിച്ച പെരുമാറ്റ മാതൃകകളെ (Behaviour patterns) സാമൂഹീകരണത്തിലൂടെ പുനരുൽപ്പാദിപ്പിക്കാൻ സാമൂഹികസ്ഥാപനങ്ങൾ ഉത്തരവാദികളാണെന്ന് വിശ്വസിച്ചു.

- **സാമൂഹികക്രമം സംഘർഷവാദ കാഴ്ചപ്പാട്**

  സാമൂഹികക്രമത്തെ നിർവഹണവാദികൾ മൂല്യസമവാക്യത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ കണ്ടപ്പോൾ സംഘർഷവാദികൾ അതിനെ പരസ്പരപ്രതിയോഗികളായി നിലനിൽക്കുന്ന സംഘങ്ങൾക്കിടയിലെ അധികാരബന്ധങ്ങളെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തി നോക്കിക്കാണുന്നു.

  ലൂയീസ് അൽത്തൂസറിന്റെ വിലയിരുത്തലിൽ സാമൂഹികക്രമത്തിൽ ലക്ഷ്യം വർഗ അസമത്വത്തെ നിലനിർത്തുകയും നിയമവിധേയമാക്കുകയും ചെയ്യുക എന്നതാണ്. ഭരണകൂടവർഗത്തിന്റെ മാനദണ്ഡങ്ങളും മൂല്യങ്ങളും സ്വാഭാവികവും സാധാരണവുമാണെന്ന സന്ദേശം സാമൂഹികക്രമത്തിലൂടെ നൽകാൻ അവർ ശ്രമിക്കുന്നു.

- **പാരസ്പര്യസിദ്ധാന്തകരുടെ (Interactionist) കാഴ്ചപ്പാടിൽ സാമൂഹികക്രമം**

  പാരസ്പര്യസിദ്ധാന്തകരുടെ കാഴ്ചപ്പാടിൽ ഓരോ സാഹചര്യത്തിനും അനുഗുണമായി വ്യക്തികൾ തങ്ങളെടുക്കേണ്ട സദാചാര മാനദണ്ഡങ്ങളെക്കുറിച്ച് ധാരണയുണ്ടാക്കുന്നു.

സാമൂഹികനിയന്ത്രണം

സ്വീകരിക്കപ്പെടുന്നതും അംഗീകൃതവുമായ പെരുമാറ്റരീതികളെ അംഗങ്ങളെക്കൊണ്ട് അനുസരിപ്പിക്കുകയും അതിനോടവരെ ചേർത്തുനിർത്തുകയും ചെയ്യുന്നതിന് സമൂഹം ഉപയുക്തമാക്കുന്ന വിഭിന്നമാർഗങ്ങളാണ് സാമൂഹികനിയന്ത്രണം. സമൂഹത്തിന്റെ സംസ്കാരം ഒരു വ്യക്തി സാമൂഹീകരണത്തിലൂടെ ആർജിക്കുന്നു. എന്നാൽ മാനദണ്ഡങ്ങളും മൂല്യങ്ങളും അറിഞ്ഞതുകൊണ്ടുമാത്രം അയാൾ അവയോടു ചേർന്നുപോകണമെന്നില്ല. അതുകൊണ്ടുതന്നെ അംഗങ്ങളെ പ്രതീക്ഷിത മാർഗങ്ങളിലൂടെ നയിക്കാൻ സമൂഹം സാമൂഹികനിയന്ത്രണമാർഗങ്ങൾ നിർമിക്കുന്നു. സാമൂഹികനിയന്ത്രണത്തിന്റെ ഏറ്റവും പ്രധാന രൂപം ആനുഷംഗികമാണ് (Informal). സാമൂഹീകരണം അതിന്റെ അടിസ്ഥാനമാർഗമാണ്. നിയമപരവും പൊതുവായതുമായ ചില നിർവാഹകരുടെ നേതൃത്വത്തിൽ സമൂഹത്തിലെ അംഗങ്ങൾ നിയന്ത്രിക്കപ്പെടുന്നത് ഔപചാരിക സാമൂഹികനിയന്ത്രണമാണ്.

- **നിർവഹണവാദികളുടെ കാഴ്ചപ്പാടിൽ സാമൂഹികനിയന്ത്രണം**

  ജനങ്ങൾ സാമൂഹികനിയന്ത്രണത്തിനുവേണ്ടി പരിശ്രമിക്കുന്നു. തങ്ങളുടെതന്നെ താൽപ്പര്യസംരക്ഷണത്തിന് സാമൂഹികനിയന്ത്രണം സഹായിക്കുമെന്ന തിരിച്ചറിവ് അതിന്റെ അനിവാര്യത അവർക്കു ബോധ്യപ്പെടുത്തുന്നു. സമൂഹത്തിലെ അംഗങ്ങൾക്കിടയിൽ നിലനിൽക്കുന്ന സമവായത്തെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തിയാണ് സാമൂഹികനിയന്ത്രണം നിലനിൽക്കുന്നതെന്ന് നിർവഹണവാദികൾ വിശ്വസിക്കുന്നു.

- **സംഘർഷവാദ കാഴ്ചപ്പാടിൽ സാമൂഹികനിയന്ത്രണം**

  ഭരണവർഗതാൽപര്യം സംരക്ഷിക്കാനാണ് സാമൂഹികനിയന്ത്രണ നിർവാഹകർ പ്രവർത്തിക്കുന്നത് എന്നതാണ് സംഘർഷവാദ കാഴ്ചപ്പാട്. നിയമവും പോലീസും ഭരണവർഗത്തിന്റെ ആജ്ഞാനുവർത്തികളും ഭരണകൂട വിമർശകരെ ഉന്മൂലനം ചെയ്യാൻ അധികാരമുള്ളവരുമാകുന്നു. മനുഷ്യൻ സാമൂഹികനിയന്ത്രണത്തെ ഭയത്തോടെ കാണുന്നു. അൽത്തൂസറിന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ നിയമവും സാമൂഹികനിയന്ത്രണങ്ങളും രാഷ്ട്രത്തിന്റെ ചൂഷണോപാധികളാണ്. പലപ്പോഴും ബലപ്രയോഗത്തിലൂടെയാണ് സാമൂഹികനിയന്ത്രണം സാധ്യമാകുന്നതെന്ന് സംഘർഷവാദികൾ ചൂണ്ടിക്കാട്ടുന്നു.

- **പാരസ്പര്യവാദ കാഴ്ചപ്പാടിൽ - സാമൂഹികനിയന്ത്രണം**

  എല്ലാ പെരുമാറ്റങ്ങളും സാമൂഹികനിർമിതികളാണെന്നപോലെ സാമൂഹികനിയന്ത്രണങ്ങളും. വ്യക്തിഗതതലത്തിലാണ് പ്രവർത്തിക്കുന്നത്.

- **സ്ത്രീപക്ഷവാദ (Feminist) കാഴ്ചപ്പാടിൽ - സാമൂഹികനിയന്ത്രണം**

  സമൂഹം പുരുഷകേന്ദ്രീകൃതമാണ്, അത് പുരുഷസമുദായത്തെ ഭരണവർഗത്തെയും നിലനിർത്താനും അവയുടെ താൽപ്പര്യം സംരക്ഷിക്കാനും ഉതകുന്ന രീതിയിൽ സാമൂഹികനിയന്ത്രണങ്ങൾ ഏർപ്പെടുത്തുന്നു.

ആധാരഗ്രന്ഥം

httpps://zeitgeist77.wordpress.com
The Nature of Social Orders, Social Control and Social Change

പ്രബലജാതികൾ (Dominant Castes)

ജനസംഖ്യാബാഹുല്യത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ഒരു പ്രദേശത്തെ രാഷ്ട്രീയാധിപത്യം ആസ്വദിക്കുന്ന മധ്യവർഗജാതിയെ സൂചിപ്പിക്കുന്നു. എം.എൻ. ശ്രീനിവാസുമായി ബന്ധപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

ബന്ധിതസമുദായങ്ങൾ (Gated Communities)

മതിലുകളും കവാടങ്ങളും നിർമിച്ച് ചുറ്റുപാടിൽനിന്ന് വേർതിരിഞ്ഞു നിൽക്കുന്നതോടൊപ്പം അവിടേക്കുള്ള പ്രവേശനവും നിർഗമനവും നിയന്ത്രിക്കുന്ന, നഗരങ്ങളിലെ ഉയർന്ന വിഭാഗങ്ങളെ സൂചിപ്പിക്കുന്നു.

കുലീനവൽക്കരണം (Gentrification)

നഗരങ്ങളിൽ താഴ്ന്ന വർഗത്തിൽപ്പെട്ട ഒരു സമൂഹം ഉയർന്ന വർഗമായോ മധ്യവർഗമായോ മാറുന്ന പ്രക്രിയയെ കുലീനവൽക്കരണം എന്നു സൂചിപ്പിക്കുന്നു.

ഏകസമുദായവൽക്കരണപ്രക്രിയ (Ghettoisation)

ജൂതർ ജീവിച്ചിരുന്ന മധ്യകാല യൂറോപ്യൻ നഗരങ്ങളിലാണ് ഈ പദം ആദ്യം ഉപയോഗിക്കപ്പെട്ടത്. അയൽപക്കങ്ങൾ മതം, ജാതി, വംശം അല്ലെങ്കിൽ പൊതുസ്വത്വബോധം എന്നിവയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ഏകസമുദായമായി മാറുന്ന പ്രക്രിയയാണിത്.

ബഹുജനഗമനം (Mass Transit)

പട്ടണങ്ങളിലെ വലിയ ജനവിഭാഗം ആശ്രയിക്കുന്ന ഗതാഗതരീതി.

നിയമസാധുകരണം (Legitimation)

നിയമപരമാക്കുന്ന പ്രക്രിയ

കസ്റ്റംസ് തീരുവ (Customs Duty Tariff)

രാജ്യത്തിൽനിന്നു പുറത്തേക്കും അകത്തേക്കും കടക്കുമ്പോൾ ഉണ്ടാകുന്ന ഉൽപ്പന്നനികുതിയുടെ ഉയർച്ചയും അത് പ്രാദേശിക ഉൽപ്പന്നങ്ങളിൽ ഉണ്ടാക്കുന്ന വെല്ലുവിളിയും.

1. മനുഷ്യരാശിയുടെ ചരിത്രത്തിൽ സാമൂഹികമാറ്റം പുതിയ പ്രതിഭാസമാണെന്ന പ്രസ്താവനയോട് നിങ്ങൾ യോജിക്കുന്നുണ്ടോ? വിശദമാക്കുക.
2. സാമൂഹികമാറ്റത്തെ മറ്റു മാറ്റങ്ങളിൽനിന്ന് എങ്ങനെ വേർതിരിക്കാം?
3. ഘടനാപരമായ മാറ്റം വിശദീകരിക്കുക. ഇതിന് പാഠഭാഗത്തിനു പുറത്തുനിന്ന് ഉദാഹരണങ്ങൾ കണ്ടെത്തുക.
4. പാരിസ്ഥിതിക സാമൂഹികമാറ്റം വിശദീകരിക്കുക.
5. സാങ്കേതിക-സാമ്പത്തിക ഘടകങ്ങൾ സമൂഹത്തിൽ വരുത്തിയ മാറ്റങ്ങൾ വിശദീകരിക്കുക.
6. സാമൂഹികക്രമം എന്നാലെന്ത്? ഇവ എങ്ങനെ നിലനിർത്തുന്നു?
7. അധികാരം എന്നാലെന്ത്? ആധിപത്യം, നിയമം എന്നിവയുമായി അധികാരം എങ്ങനെ ബന്ധപ്പെട്ടുകിടക്കുന്നു?
8. ഗ്രാമം, പട്ടണം, നഗരം എന്നിവ എങ്ങനെ വ്യത്യാസപ്പെട്ടിരിക്കുന്നുവെന്നു വിശദമാക്കുക.
9. ഗ്രാമീണസാമൂഹികക്രമത്തിന്റെ സവിശേഷതകൾ എന്തെല്ലാം?
10. നഗരകേന്ദ്രങ്ങളിൽ സാമൂഹികക്രമം അഭിമുഖീകരിക്കുന്ന പ്രശ്നങ്ങളെന്തെല്ലാം?

GIDDENS, Antony. Sociology. 4th edition

GERTH, HANS and C. WRIGHT MILLS. (eds) *from Max Weber*

KHILNANI, SUNIL. 2002. *The Idea of India*, Penguin Books, New Delhi

Patel, Sujata and Kushal Deb (eds). 2006. *Urban Sociology*, Readings in Sociology and Social Anthropology series). Oxford University Press, New Delhi

SRINIVAS, M.N. *Social Change in Modern India*